

శ్రీ రస్తు.

వండపల్లె ఆగమిక నంజుండదీక్షితవిరచిత

వాస్తు సర్వ స్వము

శల్యజలధనవాస్తుసహితము.

సాంద్రతాత్పర్యము.

చెన్నపురి :

నావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే.

బ్రకటితము.

1924

All Rights Reserved.

Printed
at the 'Vavilla' Press
Madras—1924.

శ్రీ గ స్తు. వా స్తు న ర్వ స్వ ము.

శ ల్య వా స్తు వు.

శ్లో. ద్వాత్రింశద్వాస్తుశాస్త్రాణి సమాలోచ్య ప్రయ
త్నతః, శల్యవాస్తు ప్రవక్ష్యామి వాస్తునర్వస్వసం
గ్రహే. 1

తా. పంచాశత్కోటియోజనవిస్తీర్ణ మగుభూమండలంబు
నం గలమనుజులశుభమునకై పూర్వమున బ్రహ్మ మొదలగువారలు
చేసిన ముప్పదిరెండు వాస్తుశాస్త్రములను సంగ్రహించి వాస్తున
ర్వస్వసంగ్రహమును చెప్పఁబూనుకొని యాదియందు శల్యవా
స్తువునంతయును జేర్చి చెప్పుచున్నాను.

జ్యోతిర్నిబంధమునః—

స్త్రైవేష్ట దేవతాం ప్రస్తు ర్వచన న్యాద్య మక్ష
రమ్, గృహీత్వా తు తత శ్శల్యాశల్యం సమ్య
గ్విచారయేత్. 2

గృహయజమానుండు గృహారంభకాలమునందైనను, సూత్ర
రంభకాలమునందైనను, మఱియొకప్పుడైనను జ్యోతిర్నిధాంత

వాస్తుసర్వస్వము

వేత్తిదగ్గరకు వచ్చి తనయిష్టదేవతను ప్రార్థించి ప్రశ్న నడుగఁ
నాడె నజ్ఞాఁడుపుచ్చకుని ప్రశ్నాద్యక్షరమునుబట్టి శల్యములన
నిర్ణయింపవలయును.

అక చటతపయశహపయా వర్ణాః పూర్వాది
ధ్యాంతాః, శల్యకరా ఇహ నాన్యే శల్యగృహే
నివసంతాం నాశః.

౩

తూర్పుపడమరలుగా రగీతలును ఉత్తరదక్షిణములుగా నా
లుగుగీతలను గీయఁగా తొమ్మిదియిండ్లు గలచక్ర మగును. ఆచ
క్రమునందు ప్రాగాదిదక్షిణముగా అ, క, చ, ట, త, ప, య,
శ, వర్ణలను వ్రాసి ప్రశ్నచేసిన యక్షరములలో మొదటియక్షర
ము యీతొమ్మిదివర్ణలలో నేవర్ణమున నుండునో, ఆవర్ణముండు
దిశయం దాయాశల్యములుండు నని తెలియవలయును. ఎట్లన,
తూర్పుదిశయందు అ, ఆ, ఇ, ఈ మొదలగుపదియాఁసర్వరము
లను, ఆగ్నేయదిశయందు కవర్ణమును, దక్షిణదిశయందు చవర్ణ
మును, నిర్భృతిదిశయందు టవర్ణమును, పడమటిదిక్కునతవర్ణమును.
వాయుదిశయందు పవర్ణమును, ఉత్తరమున యవర్ణమును, ఈశ
న్యదిశయందు శవర్ణమును, మధ్యమమునందు హ, ప, య అను
మూడక్షరములను వ్రాసి గంధాక్షతచేత పూజించి ప్రశ్నమే
దటియక్షర మేగదిలో నుండునో, ఆయక్షరమున కుపయు
మైనశల్యమును తీయవలయును. ఇందు హ, ప, య అనుము
డక్షరములు ముందువర్ణములలో చేరియున్నను, మధ్యమమున చూ
వలయును.

శ	అ	క
య	హ-ప య	చ
ప	త	ట

ఈ చక్రమునం దక్షరవర్గసంఖ్య

ననుసరించి ప్రాగాదిదిశలయందు శల్య

ములను తీయవలయును.

పృచ్ఛయా యది అప్రాచ్యాం నరశల్యం తదా
భవేత్, సార్ధహస్తప్రమాణేన తచ్చ మానుష
మృత్యుకృత్. ఆగ్నేయాం దిశి కః ప్రశ్నే ఖర
శల్యం కరవ్యయే, రాజదండో భవేత్తత్ర భ
యం నైవ నివర్తతే. యామ్యాం దిశి చః
ప్రశ్నే కుర్యా దాకటిసంస్థితమ్, నరశల్యం గృ
హేశస్య మరణం చిరరోగతః. నైరృత్యాం దిశి
టః ప్రశ్నే సార్ధహస్తా దధస్థితే, శునోఽస్థి జా
యతే తత్ర బాలానాం జనయే స్తృతిమ్. తః
ప్రశ్నే సన్నిమాయాం తు శిశో శ్శ్శ్యాం ప్రజా
యతే, సార్ధహస్తే గృహసావమీ నతిష్ఠతిగృహే
నదా. వాయవ్యాం దిశి పః ప్రశ్నే తుషాంగా
క్షశ్చతుః కరే, కుర్వంతి మిత్రనాశం చ తదా దు
స్స్విష్నదర్శనమ్. ఉదీచ్యాం దిశి యః ప్రశ్నే
విప్రశల్యం కపే రథః, తచ్చీఘ్రం నిర్ధనతావయ
కుబేరసదృశస్య హి. ఈశాన్యాం దిశి శః ప్రశ్నే

గోశల్యం సార్థహస్తతః, తద్గోధనస్య నాశాయా
జాయతే గృహమేధిసః. హపయా మధ్యమే కో
ష్ఠే షట్కోమాత్రే భవేదధః, నృకపాల మధో
భస్త్ర లోహం తత్కులనాశకృత్ 4

శృచ్చకుడు వచ్చి దైవజ్ఞుని ప్రశ్నచేయునపుడు ఆప్రశ్న
చేయునపుడు ఆప్రశ్న మొదటియత్తురము అకారము మొదలు
౧౬ అత్తురములో నున్నయెడల గృహమునకు దూర్పుభాగ
మునందు ౧౫ హస్తప్రమాణములోతున మనుష్యులకు మృత్యు
వును కలుగచేయు మనుజశల్యము లుండును. ఆప్రశ్నాద్యత్తు
రము కవర్గములో నున్నట్లైన నాగ్నేయభాగమున రెండు
హస్తములలోతున గర్దభశల్యములుండును. దానికి ఫలము
తీరనిరాజదండనము కలుగును. ఆప్రశ్న జవర్గములో మొదటి
యత్తురమున్నయెడల దక్షిణమున కటిప్రమాణములోతున మను
ష్యునియొముక లుండును. దానివలన గృహాయజమానునికి చిర
రోగమువలన మరణము గలుగును. ఆప్రశ్నాద్యత్తురము టవర్గవు
లోనున్నయెడల నిర్భతిదిశయందు ౧౫ చేతిలోతున కుక్క-
యొముకలుండును. దానికిఫలము పిల్లలు మృతినొందుదురు. ప్ర
శ్నాద్యత్తురముతనర్గవునందున్నయెడల పడమటిదిశయందు శిశు
శల్యములు ౧౫ చేతెడు లోతున నుండును. దానికి ఫలము గృ
హాయజమాని దేశద్రిప్తురి యగును. ప్రశ్నాద్యత్తురము పవర్గము
ననున్నట్లైన వాయవ్యదిశయందు నాలుగుచేతులలోతున నుముక
బొగ్గులుండును. దానికిఫలము మిత్రనాశనము గలుగును. ప్రశ్నా

ద్యక్షరము యవర్ధవునం దుండినయెడల కటిప్రమాణములోతున ను త్తరపుదిశయందు బ్రాహ్మణునియొముకలుండును. దానికి ఫలము కుబేరునివంటి ధనికుడైనను దరిద్రుడుగా నగును. ప్రశ్నాద్యక్షరము శవర్ధవులోనున్నయెడల నీశాన్యపుదిశయల దొకటిన్నర చేతెడులోతున పశువులయొముక లుండును. దానికి ఫలము గృహ యజమానునిపశువులు నశించుచుండును. మఱియు ప్రశ్నాద్యక్షరము హ, ప, య, అను నక్షరములలోనున్నయెడల గృహ మధ్యభాగమునందు ఎదురుతోమ్మలోతున మనుజునితలపు జ్ఞైకాని, బూడిదకాని, యినుపముక్కకాని యుండును దానికి ఫలము కులనాశనమగును. కనుక గృహములను కట్టువారు బాగుగా విచారించి శల్యపరీక్షచేసి తీయించి గృహములను కట్టవలయును. మఱియు సర్వసారసంగ్రహంబున.—

సీ. సూత్రంబుఁ బట్టెడిచోటికి నెవరైన
వచ్చి యావర్ధవువర్ణములను
ప్రశ్నచేసిన నిందుప్రదమున నిలువున
గజపక్షిశల్యము ల్గానుపించు
రహిఁ గవర్గోచ్చారప్రశ్నచే నాగ్నేయ
మున హస్తమున మేషమూషకాది
శల్యంబు లుండు నెంచఁగఁ జవర్గోచ్చార
ణప్రశ్నచే దక్షిణమున హస్త
మాత్రాంతరమ్మున మహిషశల్యము లుండు
ధృతిఁ డవర్ధవు నుచ్చరించి ప్రశ్న

కోరిన నిర్మతికోణాన హస్తమా

త్రంబున శునకఖరాస్థు లుండు

దగఁ దవర్గోచ్చారితప్రశ్నచేఁ బశ్చి

మమున హస్తద్వయమాత్రమునకు

సర్పనక్రంబులశల్యంబు లుండును

రహిఁ బవర్గాక్షరప్రశ్నచేత

మారుతదిశ హస్తమాత్రాంతరమున మూ

షకకురంగాస్థులు సరవి నుండు

రమణ యవర్గాక్షరప్రశ్నచేత ను

త్తరమున నిలువునఁ గరితురంగ

శల్యంబు లుండుఁ గొంచక శవర్గాక్షర

ప్రశ్నచే నై శాన్యబాహుమాత్రఁ

గర్తాంతరంబునఁ గనిపించు శశవృష

శల్యము ల్వర్గాంతసమితి నుచ్చ

తే. రించు ప్రశ్నను దగఁ బరికించ నచట

శల్యములు లేవు గావున జగతి శల్య

శోధనముఁ జేసి రచియింప శోభనంబు

మూఢమతిఁ గట్టరా దండ్రు మురనిదారి ! 5

సూత్రముచేత నింటికి కొలఁత కొలచునపుడు అచ్చటి కెవ్వ

రైననుపచ్చిఆవర్గలోనియక్షరములాదియక్షరములుగనుండునట్లు

ప్రశ్నచేసినట్లైనతూర్పునమనుష్యనిప్రమాణములోతున నేనుఁ

గునిముకలైనను, పక్షియెముకలైననుకనుపడును. ప్రశ్నాద్యక్షర

ము కవర్గమునం దుండినట్లైన నాగ్నేయదిశయందు చేతెడులోతున మేఁక, యెలుక ఎముకలుండును. ప్రశ్నాద్యక్షరము చవర్గవునం దున్నయెడల దక్షిణదిశయందు చేతెడులోతున దున్న పోతుయెముక లుండును. ప్రశ్న మొదటియక్షరము టవర్గమునం దుండినయెడల నిర్భూతిదిశయందు హస్తప్రమాణములోతున కుక్క, యెముకలుగాని గాడిదయెముకలుగాని యుండును. ప్రశ్నాద్యక్షరము తవర్గమునం దుండినట్లులైనఁ బశ్చిమదిశయందు రెండుచేతుఁ లోతునపాముయెముకలుగాని మొసలియెముకలుగాని యుండును. ప్రశ్న మొదటియక్షరము షవర్గమునం దుండినట్లైన వాయవ్యదిశయందు హస్తప్రమాణగర్తమందు ఎలుకయెముకలుగాని యిట్టియెముకలుగాని యుండును. మఱియు బ్రశ్నాద్యక్షరము శవర్గమునందుండినచో నీశాన్యదిశయందు చేతెడులోతునఁ గుందేటియెముకలుగాని వృషభశల్యములుగాని యుండును. మఱియు షర్గాంతమగు జ, ఖ, ణ, న, మ యను నీ యక్షరము లాద్యక్షరములుగా ప్రశ్న చేసినయెడల నచ్చట శల్యము లుండవని తెలియవలయును. ఇటువలె విచారించి గృహములను కట్టినట్లైన సకల శుభములు కలుగును.

గీ. వర్గశుద్ధిగ నూత్రంబు వట్టునపుడు

నూత్ర మేజంతువులు దాఁటు సొరిది నచట

మహిని ద్రవ్విన మనుజప్రమాణమునను

వానిశల్యంబు లుండు నవశ్యముగను.

వర్ణశుద్ధితో గృహమునకు సూత్రమునుపట్టునపుడు ఆసూత్రము నేజంతువు దాటునో, ఆప్రదేశమున మనుజుప్రమాణము త్రవ్విన నాయాజంతువులయెముక లుండును

- సీ. గొనకొని సూత్రంబుఁ గోడి దాఁటినఁ దూర్పు
దెనఁ బక్షిశల్యము త్రేటపడును
బిల్లి దాఁటినఁ గానిపించుఁ దచ్చల్యము
లాగ్నేయమున లులాయంబు దాఁట
శమనుదిక్కున మహిషపుశల్యములు నుండు
శుని దాఁట నైర్వతియునికీపట్టు
దానిశల్యము లుండు వడి వృషభంబు దాఁ
టిన వానినెమ్ము లుండును జలేశు
కడను రాసభము సంగతి దాఁట దానినె
మ్ములు వాయుదెన నుండు మొనసి హయము
దాఁటఁ దచ్చల్యము ల్ధనదుదిక్కున నుండుఁ
గాకి దాఁటిన శశకమ్మునెమ్ము
నీశాన్యమున నుండు నెలమితో మనుజుఁడు
దాఁటిన మధ్యమస్థానమునను
మనుజులనెమ్ములు గనుపించు నభ్యక్తుఁ
డట వచ్చి యేదిక్కు నరసి చూచు
గీ. నచట డెబ్బదిమూఁడుమాత్రాంగుశముల
లోతున మనుష్యశల్యము ల్దోచు వెట్టి

వాఁ డటకు వచ్చి నిచ్చుచోఁ జూడ మాన

వాస్థు లుండు నశీత్యంగుళాంతరమున. 7

సూత్రమును పట్టునమయంబున నాసూత్రమును కోడిదాటి
నతూర్పుదిశయందు బక్షిశల్యము లుండును. పిల్లి దాఁటిన నా
గ్నేయభాగమున మార్జాశల్యము లుండును. చున్నపోతు దాఁ
టిన దక్షిణమున దానియొముక లుండును కుక్కదాఁటిన నైర్వ
తిదిశయందు కుక్కయొముక లుండును. ఎద్దు దాఁటిన పడమటి
దిశయందు ఎద్దుయొముక లుండును. గాడిదదాఁటిన వాయవ్య
దిశయందు దానియొముక లుండును. గుఱ్ఱము దాఁటిన సుత్తర
దిశయందు దానియొముక లుండును. కాకి దాఁటిన నీశాన్యదిశ
యందు గుండేటియొముక లుండును. మనుష్యుఁడు దాఁటిన గృ
హమధ్యభాగమున మనుజశల్యము లుండును. నూనెఁ దలంటు
కొనినవాఁ డటకువచ్చి యేదిశను చూచునో, ఆదిశయందు డెబ్బ
దిమూఁడుమాత్రంగుళములలోతున మనుజశల్యము లుండును.
పిచ్చివాఁ డాప్రదేశమునకు వచ్చి యేదిశను చూచునో, ఆదిశ
యం దెనిమిదియంగుళములలోతున మనుష్యశల్యములుండును.

మ. సుమతు ల్బల్యము లిందు లేవు గద యంచుక
బ్రశ్న గావింపఁ ద,త్సమయం బారసి వాస్తువేది
వెసఁ బాదచ్ఛాయలక దంతినే,త్రములుం గూరి
చి భానుసంఖ్య నిరవందక బెంచి షట్సమభా,
గము గావింపఁగ శేషసంఖ్య ఫలమార్గంబు ల్వ
చింపందగున్. 8

గృహావరణము నేర్పరచునపుడు పెద్దలచటికి వచ్చి యాశ్ర దేశమున శల్యములు లేవు గదాయని యడుగ వాస్తుశాస్త్రము నెఱిగినవారు అపుడు పాదచ్ఛాయలు వేసి యాసంఖ్యను నొక చోటవ్రాసి దానితో ౨౮ చేర్చి ౧౨చేత పెంచగా వచ్చిన సంఖ్య ను ౧౭చేత భాగించగా శేషించినసంఖ్యకు ఫలము ముందటిప ద్యమునఁ జెప్పబడును.

సీ. శేష మేకోత్తరాంచితవృద్ధి ప్రాగాది

దిశలఁ బదాటింటఁ దెలియ వరుస

నిల నుండును గపాల మిటికెయుఁ బెంకులు

కప్పలు దై వనంఘముల నెలవు

బూడిదె శవమును బొగ్గులు ధాన్యంబు

ధనము పాపాణంబు దద్దురంబు

గోశల్యసమితియుఁ గుక్క నెమ్ములును భూ

తము పిశాచాదినంస్థాపనంబు

గీ. ప్రశ్నలక్షణ మీరీతిఁ బరఁగియుండుఁ

గావున ధరిత్రి శోధింపఁగాఁ బొనంగు

వెలయ నందు శుభాశుభంబులను దెలిసి

యిండ్లు గట్టినఁ దత్ఫలం బెసఁగుఁ గృష్ణ! 9

శేషము పదాఱునఱకు మిగిలినందుకు తూర్పుమొదలు ప్రదక్షిణక్రమముగ ఫలములు చెప్పుచున్నాఁడు. ౧ మిగిలిన తూర్పు దిశయందు తలపుట్టె యుండును. ౨. మిగిలిన ప్రాగాగ్నేయమధ్యములయందు ఇటిక లుండును. ౩ మిగిలిన నాగ్నేయభాగమందు పెంకు లుండును. ౪ మిగిలిన నాగ్నేయ దక్షిణముల

మధ్యమందు కప్పలుండును. ౫ మిగిలిన దక్షిణదిశయందు దేవ
తాగ్రహము లుండును. ౬. మిగిలిన దక్షిణ నైరృతిమధ్యము
నందు బూడిద యుండును. ౭ మిగిలిన నైరృతిదిశయందు శనిస్థా
పనముండును. ౮ మిగిలిన పశ్చిమమధ్యమున బొగ్గు లుండును. ౯
మిగిలిన పశ్చిమదిశయందు ధాన్యములుండును. ౧౦ మిగిలిన
పశ్చిమవాయవ్యములమధ్య ధనముండును. ౧౧ మిగిలిన వాయు
వ్యదిశయందు పాషాణము లుండును. ౧౨ మిగిలిన వాయవ్యోత్త
రములమధ్య దర్దురము లనుకర్షు లుండును. ౧౩ మిగిలిన నుత్తరది
శయందు పశువులయొముక లుండును. ౧౪ మిగిలిన నుత్తరీశా
న్యమధ్యమందు కుక్కయొముకలుండును. ౧౫ మిగిలిన నీశాన్య
దిశయందు భూతసంస్థాపన ముండును. ౧౬ మిగిలిన నీశాన్యప్రాగ్ది
శలమధ్యమమున పిశాచసంస్థాపన ముండును. ఇందులకు ఫల
ములు ముందట చెప్పబడుచున్నవి.

గీ. రమణతో భూమి శోధించుసమయమునను
నిటికె తాఁజేలు జయ మగు నినుము కప్ప
రాళ్లు గోశృంగములు గన్నఁ బ్రబలు భాగ్య
మనుచుఁ జెప్పిరి మునివర్యు లంబుజాక్ష! 10

భూమిని శోధించుసమయమున నిటికె తాజేలు కనిపించిన
జయము కలుగును. ఇసుక, కప్పలు, రాళ్లు, ఆవుకొమ్ములు కను
పడిన భాగ్యసృద్ధియు శుభములు కలుగు నని మునులు చెప్పిరి.

క. కలహ మగుఁ బెంకు లుండిన

వెలిమిడి రోగంబు పొట్టు పేదటికము బొ

గ్గులు మృతీయుఁ గట్టై లగ్ని
జ్వలితము గులనాశనంబు శల్యము లభవా! 11

భూమిని శోధించునపుడు పెంకు లుండినఁ గలహాము కలుగును. బూడిదెయుండిన రోగముగలుగును ఉమక పొట్టు కనుబడిన దారిద్ర్యము కలుగును. బొగ్గులు కనుపడిన మృత్యువు. కట్టైలుండిన నగ్ని బాధకలుగును. శల్యము లుండిన కులనాశము కలుగును.

కారణాగమమునందలి శల్యపరీక్ష:—

గురుః కర్తార మనీవీత్య వదే చ్చల్యం తు తద్దు
క్షైః, య దంగస్పర్శనం కర్తు ర్వాస్తుదేహే త
దంగకే శల్యం వినిర్దిశే త్వాప్రిక్షా శ్చిసి స్పర్శనే
యది, శిరస్థానే హే చశల్యం నాసికాస్పర్శనే
యది. నాసికాయాం చై వ వాస్తో శ్చివనం స్పష్ట
తాలకే, గళస్పర్శే హస్తశల్యం న్యాత్ షట్తాళ
ప్రమాణతః. ఊరుసంస్పర్శనే చై వ రంజితం పం
చతాళకే, నాభిస్పర్శే చతుస్తాలం కాన్యశ
ల్యం వినిర్దిశేత్. గుహ్యసంస్పర్శనే తామ్రశ
ల్యం చై వ త్రితాలకే, జానోవీశ్చ స్పర్శనే చై వ
అయస్సన్యధస్తమాత్రతః. తథా గుల్ఫస్య సం
స్పర్శే త్రపుశల్యం వినిర్దిశేత్, బాహోవీ శ్చ
స్పర్శనే చై వ అజానాం శల్య ముద్ధరేత్. 12

౮౧ గృహములుకలవాస్తుమండలమున వాస్తుపురుషునియంగ
ములను విభజించుకొని గృహయాజమాని యంగచేష్టలచేత వాస్తు
పురుషునియవయనములయందు శల్యముల నెఱుంగనగును. ఎట్లు
నినఃకర్తృకిరమును స్పృశించి ప్రశ్నచేసిన వాస్తుపురుషుని కిరో
భాగమునందు అష్టతాళప్రమాణమునందు బంగారపుకడ్డి యుం
డును. (ఈశాస్త్రమున తాళప్రమాణ మనఁగా ౧౨ అంగుళము
లని చేష్ట(బడియున్నది) ముక్కు స్పృశించుచు ప్రశ్నయడిగిన
వాస్తుపురుషుని నాసికాస్థానమున ౭ తాలములప్రమాణములో
తున చందనపుకట్టై యుండును కంఠమును స్పృశించుచు ప్రశ్న
యొనర్చినయెడల వాస్తుపురుషుని కంఠస్థానమున ౩ తాళముల
ప్రమాణములోతున నేనుగుయెముక లుండును తొడ స్పృశిం
చుచు ప్రశ్ననడిగిన వాస్తుపురుషుని యూరుభాగమునందు ౫
తాళములలోతున వెండి యుండును. బొడ్డును తాకుచు ప్రశ్న
మొనరించిన వాస్తుపురుషుని నాభిస్థానమందు నాలుగుతాళము
లలోతున కంచుకడ్డియుండును. గుహ్యప్రదేశమును స్పృశిం
చుచు ప్రశ్నమునడిగిన వాస్తుపురుషుని గుహ్యస్థానమునందు ౩
తాళముల లోతున రాగిముక్క లుండును. మోకాలుతాకుచు
ప్రశ్నించిన వాస్తుపురుషుని జానుస్థానమునందు హస్తప్రమాణ
మున యిను ముండును. చీలమండలమును తాకుచు ప్రశ్నమును
చేసిన వాస్తుపురుషుని గుల్ఫస్థానమునందు హస్తప్రమాణములో
తున సీసపు ముక్కలుండును. బాహువులను తాకుచు ప్రశ్న
ముచేసిన వాస్తుపురుషుని బాహుప్రదేశమునందు హస్తప్రమా
ణములోతున పాముయెముక లుండును. పార్శ్వభాగమును

స్పృశించుచు ప్రశ్న మొనరించిన వాస్తుపురుషుని పార్శ్వభాగమున హస్తప్రమాణగర్తమునందు మేకయొముక లుండును. ఈ ప్రకారము శిల్యములుండును. గనుక తీసివేయించి గృహనిర్మాణము చేయవలయును.

మఱియు సిద్ధాంతశేఖరమున నించుక భేదముండుటచే నా భేదమును వ్రాయుచున్నాఁడః—

యజమానాంగచేష్టాభి ధ్వరు శ్వల్యంవినిర్ది శేత్, య దంగం సంస్పృశే త్కర్తా వాస్తో శ్వల్యం తదంగకే. స్థిరం వినిశ్చితం భూయా త్తల్లక్షణ మథోచ్యతే, శిరసి స్పర్శనే వాస్తో ర్మస్తకే శల్యము ధరేత్. అష్టతాలా దధశ్చాస్థి స్థితం తత్ర నసంశయః, నాసికా స్పర్శనం కర్తు శ్చందనం సప్తతాలకే. శ్రోత్రద్వయే చ సంస్పర్శే హేమ వా రజతం తు వా, ప్రవాళం వా తథా వాస్తో శ్వల్యం తత్ర సముద్ధరేత్. గుహ్యసంస్పర్శనే తామ్ర శల్యం వాథ త్రితాలతః, ఊరు సంస్పర్శనే కర్తు సాన్ధ్యహస్తాదధ స్థి నతం. ఊర్ధ్వస్థి నిర్ది శేత్తత్రస్పర్శనే జాసుజంఘయోః, స్తనమాత్రా దధస్త్రనాపితస్య త్సురాచికమ్. పాదస్పర్శే తుపాదస్థం షోడశాంగులకా దధః, గజదంతంమహాశల్యముద్ధరే ద్వాస్తుతత్త్వవిత్. అంసస్పర్శే త్వజాశల్య మంసమాత్రాత్సముద్ధరేత్, హృత్పాశ్చేవ

తత్ర కర్తు స్సాన్య దంగారం త్రికరా దధః. కర
స్పర్శే కరే వాస్తూః ఖడ్గం చై కకరా దధః, ఏవం
శల్యం నముద్దిష్టం జ్ఞాత్వా తస్మా త్సముద్ధరేత్.
అనేకప్రాణిచేష్టాభిర్ధవనిభిర్లక్ష్యులక్షణైః, జ్ఞాత్వా
వాస్తుం చ నిశ్శల్యం గృహోదీనాంతుయత్నతః.

ఇదియును పైన చెప్పినచొప్పుననే వాస్తుపురుషుని యవయ
వములయందు చూడవలయును. ఎట్లనః—కర్త శిరసును తాకు
చు వాస్తువేదిని ప్రశ్న యడిగినయెడల వాస్తుపురుషుని శిరస్థాని
నమునరాతాళములలోతున శల్యములుండును. నాసికమును స్పృ
శించుచు ప్రశ్నమునడిగిన వాస్తుపురుషుని నాసికాప్రదేశమున
ఒకతాళములలోతున చందనపుకట్టై యుండును చెవులుతాకు
చు ప్రశ్నమును చేసిన వాస్తుపురుషుని కర్ణస్థానమున ఒకతాళ
ములలోతున బంగారము కాని, వెండి కాని, పగడము గాని
యుండును గుహ్యమును స్పృశించుచు ప్రశ్నమునడిగిన వాస్తు
పురుషుని గుహ్యస్థానమునందు రాగియుండును. తొడలనుతాకుచు
ప్రశ్ననడిగిన ౧౫ చేతెడులోతున తొడలయెముకలుండును.
మోకాలును దాని క్రిందిభాగముతాకుచు ప్రశ్ననడిగిన వాస్తుపు
రుషుని మోకాళ్లు పిక్కలు, యీస్థానములయందు ఎదురుతొ
మ్మలోతున మంగలకత్తులు మొదలైనవి యుండును. పాదము
లను తాకుచు ప్రశ్న నడిగిన వాస్తుపురుషుని పాదస్థానమున
౧౭ అంగుళములలోతున నేనుగుదంతము లుండును. భుజశిర
స్సులనుతాకుచు ప్రశ్నించిన వాస్తుపురుషుని భుజమూపురస్థాన
మునందు చేతెడులోతున మేఁకయెముక లుండును. ప్రక్క

తాకుచు స్రుశ్చించిన వాస్తుపురుషుని పార్శ్వస్థానమునందు 3 చేతులలోతున బొగ్గులుండును. చేతులు తాకుచు స్రుశ్చనడిగిన వాస్తుపురుషుని చేతులుండుతావున చేతెడులోతున కత్తియుండును. ఈప్రకార మాయాస్థానములయందు పరిశీలించి శల్యములను తీయవలయును.

మఱియు జంతువుల చేష్టలను, ధ్వనులను కనిపట్టి గ్రామనగరఖిన్వృత్తఖేలాదులయందును, గృహోగులయందును, శల్యములను తీయవలయును. ముఖ్యముగా కర్తయేయంగమునుదాకిన వాస్తుపురుషుని యాయంగమునందు నాయంగపరిమాణములోతున శల్యములుండును.

వాస్తుమండలవిధానము నగరవాస్తువునందు చెప్పబడియున్నది చూడవగును.

గృహోరంభేఽతికంఢూతి స్సాన్వయ్యంగే యత్ర జాయతే, శల్యం త్వపనయే తత్ర ప్రాసాదే భవనేఽపి చ. 14

ఇట్లు కట్టుటకు ప్రారంభింపఁగా గృహయజమానునికి యేయంగమునందు మిక్కిలి దురద కలుగునో, వాస్తుపురుషునియాయంగములయందు శల్యము లుండును.

ఆదిత్యాభిముఖం రాతి శకునిః పరుషం యది, తుల్యకాలే స్ఫురే దంగం గృహభర్తు ర్యదాత్మనః. వాన్తవ్యంగే తద్విజానీయా న్నరిశల్యం భయప్రదమ్, శకునానంతరం యత్ర హస్త్యశ్వశ్వాపదం భవేత్. తదంగసంభవం విద్యాత్తత్ర

శల్యం విచక్షణః, ప్రసార్యమాణే సూత్రే తు
శ్వాగోమాయుర్విలంఘనమ్. తత్ర శల్యం విజా
నీయా త్వరశబ్దేన భైరవే, యదీశానే తుది
గ్భాగే మధురం రాతి వాయసః. ధనం తత్ర
విజానీయా ద్భాగే వాయ నధిష్ఠితే. 15

సూత్రమును పట్టినపుడు కాని స్తంభమును యొత్తునపుడు
కాని కక్షి సూర్యుని కెదురుగనుండి యతికఠినముగ పలికిన నాస
మయమునకు సరిగ క త్తయొక్క యేయంగ మదరునో, వాస్తుపురు
షునియాయంగమునందు మనుష్యశల్యము లుండును. మఱియు,
ఏనుఁగు, గుఱ్ఱము, క్రూరమృగములు కూసిన నాసమయమునందు
యజమానుని కేయంగమదరునో, వాస్తుపురుషుని యాయంగముల
యందు ఆయాశల్యము లుండును. సూత్రమును పట్టినపుడు అక
స్మాత్తుగా నాసూత్రము నేజంతువులు దాటునో, ఏజంతువులు
భయంకరముగ కూయునో, వానివానిశల్యము లాయాస్థలముల
యందుండును. మఱియు నీశాన్యభాగమున వాయసము మృదు
వుగా కూతకూసిన నాప్రదేశమునందు ధనముండును. ఏస్థలమున
నుండి కూసిన నాస్థలమునందు ధన ముండును. ఈశల్యము మని
షిలోతుకు క్రిందనుండిన వోషము లేదని పెద్దలు చెప్పుదురు

‘పురుషాధఃస్థితంశల్యంనగృహేదోషదంభవేత్,’

అనుటచే పురుషప్రమాణమునకు లోపలనే శల్యపరీక్షచేయ
వలయును. పురుషప్రమాణమునకు శుల్బసూత్రము. — ‘పంచా
రత్ని ర్దశవిత స్తి ర్వింశతిశతాంగుశః, పురుషః’ అనుటచే ౧౨౦
అంగుళములు పురుషప్రమాణమని తెలియవలయును.

వాస్తుసంగ్రహమున. —

“యదిసూత్రంలంఘయేయ్యర్జంతవశ్శనకాదయః,
యాందిశంయాంతితత్రాస్థిస్థితమిత్యచ్యతేబుధైః.”

సూత్రమును పట్టునపుడు కుక్క కొడి మొదలగు నేజంతువులు దాటి యేదిశకుఁ బోవునో, ఆదిశయందు వానివానియొముక లుండును.

మానససారమున సనత్కుమారవాస్తువునను: —

“సూత్రప్రసారణే కాలే లంఘయేచ్ఛాన్వృషః
ఖరః, నైరృత్యాంపశ్చిమేవాయాక్రమాచ్ఛల్యం
తదంగజమ్, మార్జాలో లంఘ్యతే సూత్రమా
గ్నేయాం తు వినిర్దిశేత్, మాహిషీ లంఘ్యతే
సూత్రముత్తరే చాస్థినిర్దిశేత్. విలంఘితే మను
ష్యస్తు విద్యాత్తేత్రస్య మధ్యమే, యే జంతవో
విలంఘ్యంతే తేవాం శల్యాని నిర్దిశేత్.” 13

గృహమునకు సూత్రమును పట్టునపుడు ఆసూత్రమును కుక్కదాఁటినయెడల నిర్భృతిదిశయందును, పశువులు దాటిన పశ్చిమమునందును, గాడిదదాటిన వాయవ్యమునందును, పిల్లి దాటిన నాగ్నేయమునందును, బట్టె పసరము దాఁటినయెడల సుత్తరమునను, మనుష్యుఁడుదాఁటినట్లైన గృహమధ్యమునందును, నాయాశల్యము లుండును. మఱియుఁ గొన్ని వస్తువులయందు యేజంతువులు దాఁటి యేదిక్కుకు పోయిన ఆదిక్కులయం దాయాశల్యములుండు నని యెఱుంగవలయును.

“రోగప్రాప్తిః పాదశల్యం గమనం జానుశల్యకమ్,
ఊరుశల్యం ఋణం చైవ కష్టం స్యాత్పృష్ఠశల్య
కమ్. విద్యేషం జాఘనం శల్యం స్త్రీనాశం గు
హ్యశల్యకమ్, బంధనం బాహుశల్యేన శిరోఽ
స్థి మరణం ధ్రువమ్.”

19

ఆనివేశనమునందు పాదశల్యము లుండిన రోగములు గలుగు
ను మోకాళ్ళయొముక లుండిన బరస్థలప్రయాణమును, తొడ
యొముక లుండిన ఋణబాధయును, వీ పెముక లుండిన కష్టము
లును, నడుముయొముక లుండిన శస్త్రుద్యేషమును, గుహ్యస్థాన
మునందలిశల్యము లుండిన స్త్రీనాశమును, బాహువులయొముక
లుండిన బంధనప్రాప్తియు, తలయొముక లుండిన మరణమును
కలుగఁచేయును.

మహాకపిలపాంచరాత్రయాలమున:—

“ప్రాసాదారంభకాలే చ గృహాదా చ విశేషతః,
శలోద్ధారస్తు కర్తవ్యో య దీచ్ఛే చ్చుభ మా
త్మనః. ప్రాసాదారంభకాలే తు యదంగం స్పృ
శ్యతే పుమాన్,వాస్తుదేహే దృఢం తత్ర శల్యం
విద్యా ద్విచక్షణః. కంఠాయతి శిరః పుంసి
శిరో శల్యం సముద్ధరేత్, శల్యం త త్రాస్థి విజ్ఞే
యం ఖిన్యమానే కరత్రయే. అగ్నిదాహ శ్చ చ
రణో ధనహానిశ్చజాయతే, యత్నేనోత్పాటయే
చ్ఛల్యం య దీచ్ఛే చ్చుభ మాత్మనః. బాహుశా

కండూయమానే తు నిర్దిశే హ్యోహశృంఖలమ్,
హస్తద్వయేన సంతిష్ఠే లక్షణం గదితం తవ.
స్వామినో మరణం విద్యా ద్విదేశగమనం తథా,
ఊరాకండూయమానే తు కాన్యశల్యం వినిర్ది
శేత్. హస్తేనై కేన సంతిష్ఠే లక్షణంగదితం తవ,
అసతీ చ భవే ద్భార్యా యశోహానిశ్చ జాయతే.
హస్తేకండూయమానే తు కంకాశంచ వినిర్ది
శేత్, త్రిహస్తేన చ సంతిష్ఠే త్థన్యమానేన చా
న్యథా అగ్నిదాహ శ్చ రోగంచ తచ్ఛల్యం మర
ణంభవేత్, పృష్ఠే కండూయమానే తు బాహు
శల్యం వినిర్దిశేత్. సార్ధహస్తేన సంతిష్ఠే న్నాత్ర
కార్యా విచారణా. స్వామినాశో భవే త్తత్ర
భార్యా వా జాయతే సతీ, పాదే కండూయ
మానే తు హస్తశల్యం వినిర్దిశేత్. సార్ధహస్తే
న సంతిష్ఠే లక్షణంగదితం తవ, గోనాశో రాజ
దండ శ్చ సన్యహాని శ్చ జాయతే కుక్షౌ కండూ
యమానే తు పాషాణం తత్ర నిర్దిశేత్, హస్త
ద్వితయమానేన లక్షణం గదితం తవ. భుజంగ
దంశ స్తత్ర న్యా త్తస్మా చ్ఛంకుం సముద్ధరేత్,
కర్ణౌ కండూయమానే తు భస్మ తత్ర వినిర్ది
శేత్. హస్తద్వయేన సంతిష్ఠే లక్షణంగదితం
తవ, అగ్నిదాహో మనస్తాపః క్లేశదుఃఖభయాని

చ. కరో త్యేవంవిధం కర్త తస్మా త్త ద్వై న
ముద్ధరేత్, గోశృంగంపీతమందూకశృంఖ శ్చక్తి
శ్చ కచ్చపః. కంబుకశ్చ ప్రశస్తాన్యై ర్యా శ్చ
న్యారత్నజాతయః, అంగారం వై శ్చిమం కేశమ
స్థిశల్యం విచారయేత్.”

20

దేవాలయములు గ్రామములు మొదలగునవి ప్రారంభించునపు
డు వాస్తుమండలము సేర్పరచుకొని మండూకీతిగా వాస్తుపురుషు
నియంగములను తెలిసి శల్యములను తీసివేసి గృహములను కట్టి
నట్లైన యజమానునికి సకలసుఖములు కలుగును. కనుక శల్యము
లను తీయుచుట్టిక్రమమును చెప్పెదను గృహారంభమునందు మునయు
జమానుని నేయంగము స్పృశించుచో, వాస్తుపురుషుని ఆయంగ
మునంగు దృఢముగా నాయెముక బండుచని తెలియవలయును.
యజమానునిశిరమున గురదకలిగినయెడల వాస్తుపురుషునిశిరస్థాన
మునంగు 3 హస్తములలోతున నెముకబండును. దానివలన
యజమానునికి అగ్నిభయమును ధనహానియు కలుగును. తనబా
హుస్థానమున గురద కలిగినయెడల 2 హస్తములలోతున నొక
యిసుపగొలు నుండును. దానివలన మఱియొకదేశమునకు ప్ర
యాణమును మరణమును కలుగును. హఠాత్తుగా తొడలయందు
గురద కలిగినయెడల వాస్తుపురుషునియూరుస్థానమునందు 1 హ
స్తప్రమాణములోతున కం చుండును. అందువలన భార్య జారిణి
యగును. మఱియు కీర్తియును నశించును. అరచేతియంచు గురద
పుట్టినట్లైన వాస్తుపురుషునియరచేతులనోటున 3 హస్తములలో

తునప్రక్కటెముక లుండును. అందువలన నగ్నిభోజమును, మ
రణమును, రోగములను కలుగును. వీపున దురద పుట్టిన హస్త
ప్రమాణగర్తమునందు చేతియెముక లుండును. అందువలన దనకు
నాశనమును భార్య వ్యభిచారిణియు నగును. పాదములయందు
దురద కలిగినట్లైన గృహస్తప్రమాణము గర్తమునందు హస్త
శల్యము లుండును. అందువలన పశునాశనము, రాజదండము
సస్యనాశనము కలుగును. కడుపుభాగమున దురద కలిగినయెడ
ల ౨ హస్తములలోతున రాళ్లుండును అందువలన స్వము కఱ
చును. చెవులందు దురద కలిగిన ౨ హస్తములలోతున బూడిద
యైయుండును. అందువలన నగ్నిభయము, మనస్తాపము, దుఃఖము,
భయము కలుగును కనుక గృహములను కట్టినపుడే పరీక్షించి
శల్యములను తీసి గృహములను కట్టిన శుభములు కలుగును. మఱి
యు భూశోధనముచేయునపుడు గోశృంగములు, పచ్చనికప్పలు,
శంఖములు, ముత్యపుచిప్పలు, తొంబేలు, పెద్దశంఖములు దొర
కినయెడల శుభములు కలుగును. మఱియు రత్నములు మొదల
యినవి లభించిన విశేషము గా ధనము మొదలగునవి కలిగి సుఖిం
తురు. బొద్దులు, ఉముక, వెండ్రుకలు, ఎముకలు మొదలయినవి
వోషమును కలుగ చేయునవి యగుటవలన వానిని తీసివేసి గృహ
విర్మాణము చేసిన శుభములు కలుగును.

విచారింపక గృహములను కట్టినపిదప నాగృహములయందు
సంభవించెడునీతిబాధలచేత నాయాప్రదేశములయందు ముందు
చెప్పబోవునవి యుండునని తెలియవిధానమును చెప్పచున్నాను.

౨౩. భూశోభనము లేక పూని గృహంబులు
 గట్టియుండినఁ జెందునట్టిఫలముఁ
 దెలిపెడఁ బశువులు గలిగియుండియు నిండిఁ
 బాఁడి లేకుండిన బాలశశ్య
 ములు దూర్పుదెస నుండు నిలచుతు లేప్రాద్దు
 నాగ్రహంబును జేయ నశ్వశశ్య
 మాగ్నేయమున నుండు నహంబంబును జ్వర
 తాపము ల్గలిగిన దంతిశల్య
 ములు నుండు దక్షిణమ్మున ఋణమ్ముల చేత
 నుడివడియుండిన సూకరమ్ము
 శల్యము లుండు రాక్షసుదిక్కునను నప
 మృత్యుదోషంబులు మించెనేని
 వృషభశల్యము లుండు వేగ పశ్చిమమున
 గ్రామంబులోఁ బ్రజ ల్కలహ మంది
 యూరు నెల్లు మటంచుఁ బోరిన గార్దభ
 శల్యము ల్తాయతస్థలము నుండు
 నర్థనాశనము ద్రవ్యము గల్గినను మేష
 శల్యము లుండు వైశ్రవణదిశను
 పొరుగు లెప్పుడుఁజాలఁ బోరుచు నుండిన
 నీశాన్యమునఁ గుక్కయెముక లుండు
 నింటిలోఁ గలహంబు లేప్రాద్దుఁ గలిగిన
 నట్టింటనుండును నరునిశిరము

తే. ఇది విచారింపవలసిన నిట్టిచోట్ల
 నాఱు జేనలపొడవున నంతలోఁతు
 త్రవ్వి యవి దీసివేయఁ గర్తకు లభించు
 నాయురారోగ్యభాగ్యము లంబుజాక్ష. 21

పశువులు గలిగియు పాలనివ్వనియెడల గృహమునందు తూర్పుభాగమున బాలురశల్యము లుండునని తెలియవలయును. ప్రభువు చెప్పడు గృహమున మానుని కోపించుచున్నయెడల గృహగోష్ఠియమునందు గుఱ్ఱపుయెముక లుండును. ప్రతిదినమునందును ఇంటిలో జ్వరబాధ లెక్కువగా నుండినట్లైన గృహదక్షిణభాగమునం దేనుఁగుయెముకలుండును ఎల్లపుడును ఋణము లచే బాధనొందుచుండిన గృహము నైర్భతిభాగమునందు పనియెముకలుండును ఇంటిలో నశమ్యత్యుదోషములు కలుగుచుండిన గృహమునందును నెద్దెముకలుండును. ద్రవ్యము కలిగియు నాశము నొందుచుండిన గృహమున నుత్తరమున మేకశల్యములుండును. ఇరుగుపొరుగువారితోఁ బోయి కలుగుచుండిన గృహమున నీశాన్యమునందు కుక్కయెముకలుండును ఇంటిలో కలహములుగలుగుచుండిన గృహమధ్యమునందు తలపుట్టె యుండును వీనినితీయునెడల ఒజానలవెడలుపుగల ప్రదేశమునం దంతలోతు త్రవ్వి శల్యములను దీయించి వేసిన కర్తకు శుభములు కలుగును.

— ఇది శల్యములను తీయుటకు మఱియొకవిధము. ఇది—

భూమిని శోధించక గృహములు కట్టి అందువల్ల కష్టములను పడువారు కల్పిదగ్గర చేరి ప్రశ్న నడుగఁగా వాస్తువేత్త

౯ యిండ్లుగలచక్రమును వ్రాసి యందు ప్రాగాదిగాఁ, రాఁర,

౬ కు	౭ ం	౮ ర
౯ శ	౧౦ ఖ	౧౧ మ
౧౨ దం	౧౩ న	౧౪ బు

౯, ౧, ౨, ౩, వ్రాసి నడిమిగడి
యందు ౫ సంఖ్యను పెట్టి ఆయా
గమయందు సంఖ్య ప్రకారముల
గ్రహములను వ్రాసి గంధపుష్పక్షతల
చేతఁ బూజించి ప్రశ్ననడుగ వచ్చిన
వానిచేతఁ దనయిష్టమువచ్చిన గదిని
తాకుమనిచెప్పి యా గ్రహమును తెలిసి

పృచ్ఛకుని యింటికి పోయి ఆయింటియొక్క పూర్వపశ్చిమసం
ఖ్యను దక్షిణో తరసంఖ్యతో గుణించి ౯ చేత భాగించి మిగిలి
నసంఖ్యను గుత్తేజోగ్ర సుధుమునం దే గ్రహస్థానమును స్పృ
శించుచున్నాఁడో ఆ గ్రహముమీద చెప్పఁబడు క్షేత్రమునుభా
గించి ముందునిలిచిన క్షేత్రము యే సంఖ్యకలదో, ఆ సంఖ్యాభాగము
నందు రెండుగజముల వెడల్పున గోతిని త్రవ్వి శల్యమును తీయవల
యును.

౧ నూర్మ్యనిమిద ఫలము. తూర్పున మోకాలిలోతున శల్య
ముకాని రాగిచర్ణముకలముక్క కాని యుండును. పుటియు నా
గ్నేయమున పాడుపాతరయుండును. ౨ స్పృశించినయెడల చం
ద్రునిమీద ఫలము దక్షిణదిశ యందు పాడుపాతర యుండును.
౩ తాకిన యెడల నంగారకునిఫలము. దక్షిణమునందు స్త్రీశల్యము
లును, నైరృతిదిశ యందు పాడుపాతరయు నుండును. ౪ సం
ఖ్యను తాకిన బుధునిఫలము నైరృతిదిశ యందు మనుజశల్యము
లును, దానికి పశ్చిమమున పాడుపాతరయు నుండును. ౫ స్పృశిం
చిన గురునిఫలము. పశ్చిమమున పిల్లియొముకలును, దానికి పడ

మట పాడుపాతరయు నుండును. ౨ తాకిన శుక్రనిఘలము. వాయు
వ్యమునందు జంతువుల శల్యములును, దానివెంటనే యుత్తరము
నందు పాడుపాతరయు నుండును. ౩ ముట్టిన శనిఘలము. ఉత్తర
మున నావుశల్యములును, దానికినీశాన్యదిశయందు పాడుపాతర
యు నుండును. ౪ ముట్టిన రాహుఘలము. ఈశాన్యదిశయందు
బూడిద, పెంకులు, దానిమధ్యప్రదేశమందు సూకరశల్యములు
నుండును. దానికితూర్పు పాడుపాతరయు నుండును. ౫ తాకిన
కేతువుఘలము. మండిగముక్రింద పాడుపాతరయు, గృహమధ్య
మునందు మనుజుశల్యమును నుండును ఈ క్రమమును దెలిసి ఘల
ములఁజెప్పినట్టియినఁ బ్రత్యక్షనిదర్శనముగా నుండును.

మఱియు పృచ్ఛకుని వాక్యముమీద ఘలము చెప్పట.

అ క చ ట త ప య శ వర్ణములకు చరుసఁగా గరుడుఁడు,
పిల్లి, సింహము, కుక్క, పాము, యెలుక, ఏనుఁగు, కుందేలు,
యివిరదియును నాయావర్ణముల కధిపతులనియెఱుఁగవలయు
ను. మఱియు అవర్ణవుకు మేషము, కనర్ణవుకు మిథునము, చవర్ణవు
కు కర్కాటకము, ట వర్ణవుకు సింహము, తవర్ణమునకు కన్య,
పవర్ణమునకు తుల, యవర్ణమునకు మకరము, శవర్ణమునకు మీనము
ఇవి వర్ణరాసులని యెఱుఁగవలయును.

మేషవృషభములకు తూర్పు, మిథునమున కాశ్మీయము, క
ర్కాటకమునకు దక్షిణము, సింహాకన్యలకు నైరృతిదిక్కు, తులా
వృశ్చికములకు పశ్చిమము, ధనుస్సునకు వాయువ్యము, మకరకుం
భముల కుత్తరము, మీనమున కీశాన్యము. ఇవి రాశిదిశలు కనుక

నాయాప్రశ్నాక్షరము లేవర్ణమునం దుండునో యావర్ణమున కధి పతియగు జలతువులశల్యము లాయారాశిదిశలయం దుండును.

ఏగృహమున శల్యములు తీయవలయునో ఆయింటిని పూర్వ పశ్చిమములు ఉత్తరదక్షిణములు కొలిచి యామొత్తములు కలిపి

౧	౨	౩	౪	౫
౬	౭	౮	౯	౧౦
౧౧	౧౨	౧౩	౧౪	౧౫
౧౬	౧౭	౧౮	౧౯	౨౦
౨౧	౨౨	౨౩	౨౪	౨౫

అర సంఖ్యచేతభాగిం పఁగా మిగిలినశేషసం ఖ్యకు ఫలము. ౧ మి గిలిన పెంకులు, ౨మి గిలిన రాళ్లు, ౩ మిగిలి న ఇనుము, ౪మిగిలిన మనుష్యుని తలపుట్టె గఱపందిశల్యములకుమ్ర రామపుగుంట, ౭గుట్ట పుశల్యము. ౮ ఎద్దు కొమ్ము, ౯ పిశాచగ్ర

స్తునిశవము, ౧౦బొగ్గులు లేక యిటికె. ౧౧ శిశువులతలపుట్టె, ౧౨వరాహశల్యము, ౧౩ మార్జాలశల్యము. ౧౪గాడిద బొమిక లు లేక మక్కయెముక, ౧౫ ఎద్దుఎముకలు, ౧౬ విగ్రహము, ౧౭ జింకయెముకలు, ౧౮ తోలు, ౧౯ దున్నపోతుశల్యము, ౨౦ఖరశల్యము, ౨౧ దేవతావిగ్రహము, ౨౨ధనము, ౨౩ లిం గము, ౨౪ పాత్రము, ౨౫ శూన్యము ఇవి హస్తవిభాగము చేత నెఱుంగవలయును.

మఱియు మనువాస్తువునందు:—

“అవర్గోచ్చారణే పూర్వం నరపాదాసి కీర్తితం,
రాజరోగభయం చైవ జఘనస్య ప్రమాణతః.

కవర్గే చాగ్నిదిగ్భాగే నరశల్యం ప్రకీర్తితమ్,
 ఋణం చ వ్యాధివీడా చ కట్యధస్థస్య ఏవ వా
 చవర్గే దక్షిణస్థానే బాలశల్యం ప్రకీర్తితమ్,
 అగ్నిభీతి ర్మహావీడా పురుషస్య ప్రమాణతః.
 టవర్గే నైర్మతే భాగే మాద్వాలాస్థిప్రకీర్తితమ్,
 గృహే బాలప్రవీడాచ అంగుళాష్టకమానతః.
 తవర్గే పశ్చిమే భాగే గోవుషాస్థీని జై విదుః,
 పంచతాలప్రమాణే తు పశుబాధాప్రణాయతే,
 పవర్గే వాయుదిగ్భాగే కురంగఖరకీకసే,
 భ్రాతృపుత్రవినాశ స్సన్య త్కటిమాత్రధరాతలే.
 యవర్గే చోత్తరే భాగే పశుకీస మేవ చ,
 భార్యాహాని స్సదా దుఃఖం సస్థిమానేన తత్కల్ప
 తమ్. శవర్గేచ స తీశాన్యే వరాహగజకీకసే,
 పురుషస్యప్రమాణేన దారిద్ర్యం పుత్రనాశనమ్.
 హకారం గృహమధ్యేతు కపాలం భస్మచైవవా,
 కీకసం వా భవే త్తత్ర పురుషస్య ప్రమాణతః.

మఱియు పృచ్ఛకుఁడు అవర్గము నుచ్చరించి పలికిన తూర్పు
 దిశయందు జఘనప్రమాణములోతున మనుజుని పాదశల్యము
 లుండును. అందువలన రాజ (క్షయ) రోగము కలుగును. ఆప్ర
 దేశమున నుండుశల్యములను తీసి వేసిన రాజయత్కు నివర్తిండును.

కవర్ణము నుచ్చరించి ప్రశ్నచేసినయెడల నా గ్నేయదిశయందు మనుజునిశల్యము తొడలలోతున నుండును. అందువలన యజమానునికి ఋణబాధయు వ్యాధిపీడయు కలుగును శల్యములకుతీసి వేసిన ఋణబాధయు వ్యాధిపీడయు తొలగును చవర్ణోచ్ఛారణతో ప్రశ్నచేసిన నగ్నిభయమును, వ్యాధులను కలుగఁజేయు శిశువులశల్యములు పురుషప్రమాణమున నుండును వానిని తీయించిన యజమానునికి సుఖము గలుగును. బవర్ణోచ్ఛారణముతో ప్రశ్నచేసిన వైర్యతిశయందు ౮ అంగుళములలోతున శిశువులకు పీడచేయునట్టి పిల్లియొముక లుండును. తవర్ణమున ప్రశ్నచేసిన పశ్చిమదిశయందు పశువులకు బాధ కలుగఁచేయుగోవులయొక్కయు, యెద్దులయొక్కయు శల్యములు శతౌశములలోతున నుండును. పవర్ణోచ్ఛారణ ప్రశ్నచేసిన వాయువ్యదిశయందు కటి ప్రమాణములోతున అన్నదమ్ములు పుత్రులు మొదలగు వారిని నాశముచేయుజింకశల్యములు గాడిదశల్యములు నుండును. యవర్ణోచ్ఛారణ ప్రశ్నచేసిన నుత్తరదిశయందు భార్యానాశము దుఃఖము కలుగఁచేయుపశుశల్యములు తొడలలోతున నుండును. శవర్ణాక్షరప్రశ్నచేసిన నీకాన్యభాగమునందు దారిద్ర్యమును, శ్రుతనాశనమును కలుగఁజేయును. పందిశల్యములు ఏనుగుశల్యములు, పురుషప్రమాణమున నుండును. హవర్ణము నుచ్చరించి ప్రశ్నచేసిన గృహమధ్యమునందు పురుషప్రమాణమున రోగతాదను చేయుతలపుష్టైకాని బూడిద కాని యెముకలు గాని యుండును. జంభాణనమ అక్షరములప్రశ్నచేసిన నేమియు నుండదని యభిప్రాయము.

విశ్వకర్తచేఁజెప్పఁబడిన మఱియొకశల్యవాస్తువు:—

అ	భ	కృ	రో	మృ	వి	అనూ
కే	ఆశ్రే	పు	పున	ఆర్ద్ర	స్వా	శ్వే
ఉభా	మ	పుబ్బ	ఉత్త	హ	చి	మా
పూభా	శ	ధ	శ్ర	అభి	ఉభా	పూషా

ఆయాను రేఖా స్తవ్యష్టా చ తిర్యగ్రేఖానుపంచ చ,
 ఏకం కృతే భవేయు శ్చ అష్టావింశత్పదాని చ.
 ఆశ్వసంక్తా ద్వీయం హితావృ కృత్తికాదిత్రయం
 న్యసేత్, త సథో రాత్రభం న్యన్య తతౌస్మే
 తు పదత్రయే. పునర్వసాద్వి త్రితయం న్యసే
 త్తత్ర చ పూర్వవత్, తత్పశ్చిమాదికోశ్మేషు పై
 తృకారాదిపంచకమ్ తత్పూర్వకోష్ఠ ద్వీ తయే
 వాయుభం చ ద్వీదై వతమ్, ప్రదక్షిణక్రమే జ్ఞా
 వ భరణ్యంతం న్యసే తశః, యస్మి న్భృ తిష్ఠతి
 శశీ తత్రశల్యం వినిర్దిశేత్. 23

పూర్వపశ్చిమములు ౮ రేఖలు వ్రాసి దక్షిణోత్తరములు ౪
 రేఖలు వ్రాసినట్లైన ౨౮ కోష్ఠము లగును అందు మొదటిరెండుగ
 దులను విడిచి మూడవది మొదలు కృత్తికాదిమూడునక్షత్రము

లను వ్రాసి దానిక్రిందిగళ్లయందు దక్షిణము నుండి యుత్తరమునకు ఆర్ద్రమొదలు నాల్గవక్షత్రములను వ్రాయవలయును. ఆశ్లేషకు క్రిందిపంక్తియందు మఘమొదలైదునక్షత్రములను దక్షిణమునకువ్రాసి దానికి తూర్పు రెండుగడులయందు స్వాతివిశాఖలను వ్రాసి దానికిదక్షిణమందు ప్రదక్షిణక్రమముగా ననూరాధమొదలు భరణివఱకు లిఖించవలయును. ఈచక్రమునందు చంద్రుఁ డేనక్షత్రమునం దుండిన ఆప్రదేశమునందు శల్యములుండునని తెలియవలయును.

ఇట్లు వాస్తుసర్వస్వమునందు శల్యపరీక్షయను
మొదటిప్రకరణము.

వాస్తు సర్వస్వము.

జలవాస్తువు.

వాస్తుశాస్త్రాణి నర్వాణి నమాలోచ్యప్రయత్నతః,
జలవాస్తు ప్రవక్ష్యామి వాస్తుసర్వస్వసంగ్రహే.

సకలభువనరక్షణదత్తుం డగుసర్వేశ్వరునిచేత సృజింపఁబడినచరాచరప్రపంచమునందు పశుపక్షిమానవాది ప్రాణిసమాహమునకును, తరుగుల్కలతాదులకును, ప్రాణాధార మగుజలము, గంగాగోదావర్యాదినదులుగను, కృత్రిమము లగువాపీకూపతటాకాదులుగను నున్నది. ఆయుదకము కొన్నిప్రదేశములయందు

లోతునను, కొన్నిచోట్ల సమీపమునను దొరకు చున్నది. మఱి కొన్నిచోట్ల నుదకిము లభింపక యుండును. అట్టిప్రదేశముల యందు జలమును కనిపట్టుటకు లోకోపకారపారీణులగు బ్రహ్మ, మను, గాగ్గళ, త్వష్ట, వరాహమిహిర, విశ్వకర్త మొదలగు మహాసీయులు అనేక జలవాస్తుగ్రంథములను రచించియుండిరి. ఆగ్రంథములయందు ఒకటికన్న నొక్కటి యనేకవిధములను జెప్పవలయుటచేత వాని నన్నిటిని చూచుట కెట్టిమహానీయునికైనను దురవగాహము కనుక వాని నన్నిటిని సంగ్రహించి వాస్తుసర్వస్వ మనునామము నేర్పరచి యందు జలవాస్తుప్రకరణమును చెప్పయన్నాడను

శిల్పచార్యమతము:—

కూపాద్యారంభకాలే తు కర్తా యద్విజ్ఞుభోభ
నేన్, తద్విక్లం వదే తస్మిన్ వాస్తుశాస్త్రవిశా
రదః. సంపృచ్ఛే ద్యది దైవజ్ఞం కర్తా వైరృత్యన
మ్ముఖి, తత్సలే జలహీనం స్యా త్తథా చాగ్నే
యసమ్ముఖి. తద్భూమా వనలం జ్ఞేయం తథా
వాయవ్యసమ్ముఖి, తత్థానే మృతి రేవ స్యా
చ్ఛేషదిక్షు జలం స్కృతమ్ 2

కూపవాపీతటాకాదినిర్మాణకాలమునందు యజమాని యేది క్కున కభిముఖుడై ప్రశ్నము చేయునో అదిక్కునకు ఫలము చెప్పవలయు. ఎట్లునిన : నిర్మితిదిక్కును చూచుచు ప్రశ్నము చేసిన నాదిక్కున జలముండదనియు, అగ్నిదిశను చూచుచు

ప్రశ్న చేసిన మరణము కలుగుననియు, తక్కినదికలయుండు సమృద్ధికలయుదక ముండు ననియు చెప్పవలయును.

జలార్గళశాస్త్రము:—

ద్వారహీనో భవే త్కూపో ద్వారే జై కేన వా
పికా, నైకద్వారా పుష్కరిణీ దీర్ఘాకారా తు
దీర్ఘికా, కుల్యా విధూతతోయ శ్చ తటాకని పరి
క్షేరితః.

ద్వారము లేనిది కూప మనియు, ఒకద్వారము కలది వాపిక
యనియు, నాలుగుద్వారములు కలది పుష్కరిణి యనియు, సాద
వుగనుండునది దీర్ఘిక యనియు, కాలువలయుదక ప్రవాహము
చేత నిండునది తటాక మనియు చెప్పబడును.

కాశ్యపమతము:—

సంక్రాంతితా గాతిధివారసంఖ్యా సప్తమాతా నం
దవిభాజితా న్యాత్, ఊరోదకం నిర్జలనుశ్చసం
ఘమల్పంబు మాధుర్యజలం క్రమాత్స్యాత్.
స్వాదూదకం చాల్పతోయంశిలాసంఘమితిస్త్రై
తమ్, పృచ్ఛకస్య ప్రశ్నకా లేవదే దైవజ్ఞ స త్తమః.

పృచ్ఛకుండు దైవజ్ఞనియొద్దకువచ్చి నుంచునుదకము దొరకు
నా యని ప్రశ్నచేయుగా నాకాలమునకు గలసంక్రమణములసం
ఖ్యయును, నక్షత్రతిధివారములసంఖ్యయును, నొకటిగాఁ జేర్చి
2 తో పెంచి రాచేత భాగించగా నిలిచినమొత్త మొకటిమిగిలి
న ఊరోదకము గలుగును. ౨ మిగిలిన యుదక ముండనేరను.

3 మిగిలిన రాళ్లుండును. ౪ మిగిలిన స్వల్పాదకము గలుగును. ౫ మిగిలిన మంచియుదకము గలుగును. ౬ మిగిలిన మధురోదకము గలుగును. ౭ మిగిలిన నల్పాదకము గలుగును. ౮ మిగిలిన రాళ్లుండును అని చెప్పవలయును.

వరాహమిహిరునిసూతము:—

శుభ్రవస్త్రోపమా ఔద్రతుల్యవర్ణశిలాధరా,
అక్షయంకురు తేతోయంసర్వప్రాణిసుఖావహమ్.

తెల్లనినస్త్రమునంటిరంగును, తేనెవర్ణముగలరాళ్లు, వీప్రదేశమున నుండునో, అచ్చట సకలప్రాణులకు సుఖము నిచ్చెడుజల సమృద్ధి కలిగియుండును. మఱియు వైడూర్యములు పెసలు తుమ్మెద యీనర్ణములు కలరాళ్లసమీపమునందు సమృద్ధికల జలమును, మఱియు ముత్యములు బంగారము వెండి హరిదశము వీనిచాయలుగలరాళ్లుండునోట సంపూర్ణజల ముండును. మఱియు మద్దిచెట్టు, బిల్వవృక్షము, నెల్లిచెట్టు, తిప్పతీగ, పొన్నగంటి యివికలిగినచోట్ల జలముండును. మఱియు సున్నపురాతితో చేరిన నల్లమృత్తికగాని, ఎఱుపుమృత్తికగాని, కుశ, దర్భకలచోట్ల జలముండును. ఖడ్గూరము, నేలతామర, తామర, కానుగ మొదలగునవి యుండుప్రదేశములయందును, పచ్చిక కలప్రదేశములయందును జల ముండును. సున్నపురాళ్లతో గూడి ఎఱుపగు భూమియందు చేదునీళ్లుండును. తీగలు ఆకులు దట్టముగాను, పచ్చగాను, ఉండుప్రదేశమందు జలముండును. కపివర్ణము. కలభూమియందు దుష్పనీళ్లుదొరకును. తెల్లటి నేలయందు కొంచెముప్పు

గల నీళ్లు పడును. నలుపుభూమియందు మధుగోదక ముండును.
కొండమీద కొండయుండిన నొకమట్టున జల ముండును.

బ్రహ్మవాస్తువునందు:—

సేవ్యప్రదేశే ఖనయే ద్వాదశాంగుళమానతః,
చతురశ్రం చతుర్దిక్షు గంధపుష్పాదిభి ర్యజేత్.
నిశాదా పూరయే త్రోయం ప్రాతఃకాలే పరీక్ష
యేత్, స్థితం చే దక్షయం తోయం పంకే చా
ల్పజలం స్మృతమ్.

6

జలమును కనిపట్టువిధము:—

బావి త్రవ్వనట్టిస్థలమును నిశ్చయించి యా ప్రదేశమునందు
౧౨ అంగుళములలోతుగుంట చతురశ్రముగ త్రవ్వి సాయం
సమయమునందు దానినిండ నీరును నిండించి గంధపుష్పాదుల
చేత నలుదిశలయందు పూజించి తెల్ల వారినపిదప నాగుంటను
పరీక్షించగా నాగుంటయందు నీరుండిన నక్షయోదక ముండు
ను. బురదగా నుండిన స్వల్పజల ముండునని యెఱుంగునది.

మయమతము:—

అష్టా చ త్రీణి చ త్వారి ఏక పంచ నవై వ చ,
రసన ప్తకర్తృచైవ మయేన పరిభాషితమ్.

7

పృచ్ఛకుఁడు వాస్తువేదియొద్దకువచ్చి జలము దొరకుటకు
ప్రశ్న నడుగఁగా వాస్తుశాస్త్రవేత్త గడుగల చక్రములును

౮	౧	౬
౩	౫	౭
౪	౯	౨

వ్రాసి అందీశానో త్తరవాయుదిశల గడు
లయందు ౮, ౩, ౪, ఆగ్నేయ, దక్షి
ణ. నిర్భుతిదిశలయందు ౬, ౭, ౨
ప్రాగ్దిశి, మధ్యమ పశ్చిమ గదులయం
గు ౧, ౫, ౯ యీసంఖ్యలను వ్రాసి
గంభిరస్వాత్తుతలచేత పూజజేసి పృ

చ్ఛకునిచే నొకసంఖ్యను స్మృశించునట్లు చేయించి యాచుంక
స్థానమున కేగ్రహ మగునో దానిని దెలిసి ఫలమును చెప్పవల
యును మఱియు పృచ్ఛకుని ప్రశ్నకాలమునకు పాదచ్ఛాయ
లు వేసి అందు ౨౮ చేర్చి ౧౨చేత పెంచి ౯ చేత భాగించెగా
నిలిచినవానికి సూర్యాదిగ్రహఫలములను చెప్పవలయును. ౧మిగి
లినను, సూర్యస్థానమును స్మృశించినను, మూడుపురుషులలోతు
న తూర్పు జలనాడి యుండును. అందు రెండు సర్పములను, వాని
క్రింద నొకరాయియు, రెండుమట్టులలోతున జలము కనిపించి
నాలుగుమట్టులలోతువఱకు జలము సంపూర్ణముగ నుండును.
౨ సంఖ్యకు ఫలము. మూడుపురుషులలోతున కొంచెము జలము
కనిపించి నాలుగుమట్టులలో వాయవ్యమున జలనాడియుండును.
౩ సంఖ్యకు ఫలము. మనిషి ప్రమాణమున రాయి కనిపించి
రెండుమట్టున పర్యంతము మెత్తిని మృదుభూమి దొరకును దాని
క్రింద సన్నరాళ్లును వాటిక్రింద జలము సమృద్ధిగా దొరకును.
౪ సంఖ్యకు ఫలము. రెండుమట్లుక్రింద జలము కనిపించి నాలు
గుమట్లుక్రింద నుత్తరము నుంచి ఐచ్ఛుజలనాడి యుండును.
జలసమృద్ధియు కలిగియుండును. ౫ సంఖ్యకు ఫలము. నాలుగు

మట్లలోతున నీశాన్యమునుంచి వచ్చెడుజలనాడియు కలదు. జల సమృద్ధియు కలుగును. ౬ సంఖ్యకు ఫలము. మూఁడుపురుషుల ప్రమాణమున సన్నరాళ్లుండును. దానిక్రింద నాలుగుమట్లలో తున జల ముండును. ౭ సంఖ్యకు ఫలము. మూపురాయి దొరికి పిమ్మట జలము దొరకును. ౮ సంఖ్యకు ఫలము. నల్లని కల కను పడి స్వల్పజల ముండును.

మఱియు సారస్వతమతమునందు పుట్టులు, చెట్లు, కనవు, తీరగెలు మొదలగునవి కలప్రదేశమునందు నేప్రకారము నాడు లుండునో? ఆప్రకారమే భూమిలోపల జలధారలుండును. తూర్పుమొదల నీశాన్యమువఱకు నింగ్రాదినామములు గల ౮ జల ధార లుండును. పాతాళము నుంచి పై కుబికి వచ్చెడు మహాశి రయును జలనాడియు కలదు ఇందులో నాలుగుదిశలనుండి వచ్చె డుజలనాడు లుత్తమములు. మూలనుంచి వచ్చెడు జలనాడు లుత్తమములు కావని తెలియవలయును. అందులో పడమట నుంచి తూర్పుకు వచ్చుజలనాడు లత్యుత్తమములు.

నిర్జలప్రదేశమునందు వెట్లుమొదలగువాటిచేత జలము నె టుఁగువిధము:—

నేరేడుచెట్టుకు తూర్పుభాగమునందు పుట్టయున్నయెడల దానికి దక్షిణమునందు ఇద్దరుపురుషులలోతున మధుర మగునీ రును, పురుషార్థప్రమాణమునం దొకమత్స్యమును, బూడిద పల్లము గలరాళ్లును, కృష్ణవర్ణముగల మృత్తికయును, దానిక్రింద సంపూర్ణజల ముండును. మేడిచెటున్నయెడల దానికి పశ్చిమ

మునందు మూఁడుమూరలలో 34 మట్టు ప్రమాణమునందు తెల్ల నిపామును నల్లనిశిలయును దానిక్రింద తూర్పునుండి ప్రవహించెడు మధురజలనాడియు నుండును. ప్రబృలిచె టుండినట్లైన దానికి పడమటిదిశయందు మూఁడుమూరల దూరమునం దర్ధ మట్టులో శ్వేతమండూకమును, పచ్చనిమృత్తికయును, దాని క్రింద నాయుధముచేత సాధ్యమైనశిలయును, దానిక్రింద సమృద్ధ మగుజలమును దొరకును మద్ది చెట్టుండినట్లైన దానికుత్త రమునంగు పుట్టియుండినయెడల మద్దిచెట్టుకు పడమటిదిశయందు మూఁడుమూరల దూరమునంగు 34 మట్టు ప్రమాణమునందు బూడిదరంగుగల మృత్తికయును, దానిక్రింద కృష్ణవర్ణము గల మృత్తికయును, తెలుపుపసపురంగులు గలయిసుకయును, దాని క్రింద నిర్మల జలమును దొరకును.

ముత్తవపులగపుచెట్టును, రేణిచెట్టును నుండిన దానికి పడమటిదిశయందు 31 మట్టులోతున జలముండును. పురుషప్రమాణమునందు విషములేని రెండుతలలపామును ఉండును. వావిలిచెట్టుకు పుట్ట చుట్టుకొనియుండిన దానికిదక్షిణమునందు మూఁడు మూరలదూరమునందు 21 మట్టున మంచియుదకమును, అర్ధపురుషప్రమాణమునందు ఎఱ్ఱనిచేపయు, దానిక్రింద కపిలవర్ణముగల మృత్తికయును, దానిక్రింద తెల్లనిమృత్తికయు, దానిక్రింద నిసుకయును, దానిక్రింద సున్నపురాయియు, దానిక్రింద జలము నుండును. మేడిచెట్టు, మారేడుచెట్టు కూడియుండిన దానికి దక్షిణదిశయందు మూఁడుమూరలదూరమునందు మూఁడునిలువులలోతున నుదకమును, ౧4 నిలువులోతున

కప్పయు నుండును. బ్రహ్మదండిచెట్టుండిన దానికిఁ దూర్పుదిశ
యందు మూఁడుమూరలదూరమున 3 మట్లప్రమాణమున దక్షిణ
మునుండి ప్రవహించెడియుదకధారయును దానికింద నల్లని
రంగుగల మన్నును, బూడిదరంగుగల మృత్తికయు, మేకవాగన
గలచేపయును, దానికింద నమృతతుల్య మగునుదక ముండును.
జలరహితప్రదేశమునంగు జిల్లేడుచెట్టుండిన దానికి వాయవ్యది
శయందు రెండుమూరలదూరమునంగు మూఁడునిలువులలోతున
జలనాడియు నుండును. కానుగు చెట్టుండిన దానికి దక్షిణము
నందు పుట్టయుండిన దానికి దక్షిణపుదిక్కునందు అర్ధమట్టులో
తునఁ దాబేలును, దానికింద తూర్పునుండి ప్రవహించెడు
జలధారయు, దానికింద యుత్తరమునుంచి ప్రవహించు
జలధారయును, దానికింద పచ్చనిపాషాణమును, దానికింద
సంపూర్ణ జలము నుండును. నిర్జలప్రదేశమునం దేనృక్షముక్రింద
నైనను, కప్పయుండిన దానికి మూరెడుదూరమునంగు ౪ మట్టు
లోతున జల ముండును. అం దొకనిలువులోతున ముంగిసయు,
నల్లనిరంగుగలమన్నును, ఆకుపచ్చరంగుమన్నును, శ్వేతవర్ణము
గలమన్నును, కప్పవన్నె గలశిలయును, దానికింద సమృద్ధమగు
నుదకము నుండును. ఇప్పచెట్టుండిన దాని కుత్తరమునఁ బుట్ట
యుండిన దాని కుత్తరమునందు అయిదుమూరలదూరమునంగు
నాలుగు మట్టులలోతున తూర్పునుంచి ప్రవహించెడు జలధా
ర యుండును. ఒకనిలువులోతున పామును, ధూమ్రవర్ణముగల
మృత్తికయును, నులవలరంగు గలరాయియు నుండును. తాటి
చెట్టునకుగాని టెంకాయచెట్టునకుగాని పుట్ట యావరించియుం

డిన దానికి పశ్చిమమునం దారుమూరలదూరమున నాలుగుమట్ట లోతునందు దక్షిణమునుంచి వచ్చెడుజలధార యుండును. మఱియు టెంకాయచెట్టుకు దక్షిణమునందు పుట్టయుండినదాని కేడు మూరలదూరమున నైదుమట్టలలోతున సమృద్ధజలము కలిగి యుండును. ఒకనిలువులోతున నానావర్ణములు గల శల్యములు ను, నల్లనిరంగు గల మృత్తికయును, నాయుధసాధ్య మైనపా సాణమును, తెల్లనిమన్నును, దానిక్రింద పడమటినుంచి ప్రవహించుజలధారయును, దానిక్రింద నుత్తరము నుంచి ప్రవహించెడు జలధారయు నుండును. మఱియుఁ బుట్ట లుండినయెడల వాటిసమీపముల జల ముండును. మారేడుచెట్టు, కానుగుచెట్టు, జీడిచెట్టు, మద్దిచెట్టు, చిట్టాముదపుచెట్టు వీటియందే చెట్టున కైనను పుట్టచుట్టుకొనియుండిన దానికి ఉత్తరమున మూడుమూరలదూరమునందు నాలుగున్నరనిలువులోతున సమృద్ధిగలజల ముండును. నీరు లేనినిర్జలప్రదేశమునందు నడుచునపుడు గంభీరమైనశబ్దము పుట్టినయెడల నచటకెక్కువరుషప్రమాణమున నుత్తరమునుండి ప్రవహించెడుజలనాడి యుండును పెద్దమాను చెట్టు కొమ్మలన్నియు సరిగా నుండి వాటిలో నొకకొమ్మ నేలకువంగి కాని, తెలుపువర్ణము కలిగి కాని యుండినట్లైన నచ్చట మూడుమట్టలలోతున జల ముండును. ఏవృక్షము నైనను వాటివాటి స్వభావము మారి, చిగుళ్లు, పువ్వులు, కాయలు మొదలగువాటి వర్ణములు భేదముగ నుండినయెడల దానికి తూర్పున మూడుమూరలదూరమున నాలుగుమట్టలలోతున జల ముండును. దాని

యందు తెల్లనిమన్నును రాళ్లును నుండును. కంటకాదివృక్షము, రామములకవృక్షము ఇవి ముండ్లు లేక తెల్లనిపూవులు పూచిన దానిక్రిందమూడున్నరమట్టులోతున నుదకముండును. రెండుతలలు గలఖర్జూరపుచెట్టుండినయెడల దానికిఁ బడమర మూడుమూరలదూరమునందు మూడుమట్టులలోతున స్వచ్ఛజలముండును. తెల్లపూవులు పూచుమోదుగచెట్టుండిన దానికి దక్షిణమునందు మూడుమూరలదూరమునందుమూడుమట్టులలోతున జలము నుండును. ఏప్రదేశమునందు వేడిపోగ లుండునో యచ్చట రెండునిలువులలోతున నధికప్రవాహముగల జలధారయుండును. ఏప్రదేశమున బైరులు నలుప్రక్కల కోమలముగ నుండి మధ్యయందు మాడిపోయి యుండినను తెలుపువర్షముకలిగియుండినను మిక్కిలి కోమలముగ నుండినను నచ్చట నధికప్రవాహము గలజలధార నిలువులోతున నుండును.

మఱియు కొన్నినిర్జలప్రదేశములయందు జలనాడులస్వరూపమునుజెప్పెదను. మరుభూమి: యనఁగా నిర్జలమైనకొండలయందుండు నరణ్యభూమి. ములుమోదుగుచెట్టుకు పడమర పుట్టయుండిన దానిదక్షిణమునందు మూడుమూరలదూరమునందునిలువులలోతున పడమటినుంచి ప్రవహించెడు జలనాడియుండును. దురదగొండిఁజ్ఞుకు త్తెరమునందు పుట్టయుండిన దానికి మూడుమూరలదూరమునందు ౧౦ మట్టులలోతున దక్షిణమునుండి ప్రవహించెడుజలనాడి యుండును. మఱియు నిలువులోతున పచ్చనివర్ణము గలకప్పయుండును. మఱియునుమద్ది చెట్టు కుత్తెరమున పుట్టయుండినయెడల దానికి దక్షిణమునందు రెండుమూరల

దూరమున, ౧౫ పురుషుల ప్రమాణమున దక్షిణము నుంచి ప్రవ
 హించెడు త్వరజలనాడి యుండును. అంగు రెండుమట్టలలోతు
 న ముంగిసయు యెఱుపురంగుగలరాయియు దానిక్రింద నెఱ్ఱని
 మృత్తికయు నుండును. మఱియు మోదుగుచెట్టు రేణిచెట్టు కలి
 సియుండినయెడల దానికి దూర్పున మూడు మూరలదూరము
 నందు ౨౦ మట్టలలోతున సమృద్ధి కలతొరోదకజలధారయుం
 డును. మారేడుచెట్టు మద్దిచెట్టు కలిసియుండిన దానికి పశ్చిమ
 మున మూడుగజములదూరమునందు ౨౫ మట్టలలోతున జల
 సమృద్ధి యుండును. పుట్టమీద దగ్భగాని గరికగాని తెల్లగుం
 డినయెడల నచ్చట౨౫మట్టలలోతున జలము సమృద్ధిగలిగియుం
 డును. పుట్టలమధ్యయందు ములుమోదుగుచెట్టుండి దానిమట్టుచె
 ట్టున్నను ననేకము లగుచెట్లుమట్టుకొనియున్నను నాచెట్టున కు
 త్తరమునందు నాలుగుమూరలు పడునాటంగుళముల దూరమున
 నలువదినిలువులలోతున నొకశిలయు దానిక్రింద నుత్తరమునుం
 చిప్రవహించెడుజలనాడియుండును మఱియు నాలుగుపుట్టలుక
 లిసియుండివాటిమధ్యను తెల్లనిపుట్టయుండిన నాప్రదేశమునంగు
 ౫౫ మట్టలలోతున నుదక ముండును. ఒక్కవర్ణము గలభూమి
 యందుపచ్చిక, పుట్టలు, మ్రాకులు, తీరాలు, లేకమరియేదై నాయొ
 క్కవికారముకనిపించినయెడలనచ్చటనుదకమునుండును. మఱి
 యు మృదువుగా నుండుభూమియందును, మఱియు పల్లపునేల
 యందును, ఇసుకనేలయందును ౫నిలువులలోతున నుదక ముం
 డును. మఱియు కోమలముగా వృక్షములు కలవోటికి దక్షిణ
 మునందు నాలుగుమట్టలలోతున జలములుండును. వికారముగ

నుండుచెట్లమధ్య మనోహరశృంగ ముండిన నచ్చట జలము లుండును. నిర్జలభూమియందు ముండ్లచెట్లు లుండినట్టైన దానికిదక్షిణమునందు నిలువులోతున నుదకము లుండును. పల్లముగ నుండునేలను నొకనిలువులోతున జలము లుండును. పక్షులులేని వోట నడుగు బెట్టగా గుంట పడినయెడల నచ్చట నాలుగు నిలువులలోతున జలము లుండును. శీతకాలమున వేడిగను, వేసవి కాలమునఁ జల్లఁగ నుండువోట్లను ఇంద్రధనుస్సుకాని, మత్స్యములుకాని, పుట్టకాని యుండిన దానికి నాలుగు మూలలమూలముండిన నందు మూడున్నదినిలువులోతున జలములుండును పుట్టలనడుమ పెద్దపుట్టయుండినను చెట్లనడుమ నొకచెట్టు ఎండిపోయినను ఎండిపోయిన చెట్టుమట్టు మఱియొకచెట్టు మొలవకపోయినను, పైరులు పెట్టినవోట నడుమనెండిపోయినను అచ్చటజలము లుండును. మఱియు మోదుగు, మట్టి, మేడిచెట్లు యివియొకటొకటి చేరియుండినను రావి, మట్టిచెట్లు చేరియున్నను వాటిక్రింద నుత్తిరమునుంచి సచ్చెడుజలధార లుండును. ఇది వరలో పురుషప్రమాణమునకు ౧౨౦ అంగుళము అనియు, నిలువనియు తెలియవలయును.

బావులు శ్రవ్యనపుడునడుమ రాళ్లు దొరికితే వానిని భేదించుటకును నాయుధములపదను చెడకుండుటకును విధానము మయమతమునందు:—

అభేద్య ప్రస్తరాణాం తు దళనే వాతపోతకైః,
శీతీసా రేంధనై ర్దగ్ధ్వ సుధాతోయేన శామయేత్.

బావి త్రవ్వనపుడు శిలలు కనిపించిన వానిని పగలగొట్టుటకు మోదుగుకట్టెలను దూబరకట్టెలను కాల్చి యాబూడిదను సున్నపునీళ్లలో కలిపి రాతిని తెడిపి పగులగొట్టిన రాయి పగులును.

ప్రాగు క్తవ ద్దగ్ధశిలాంకుశానాం గోలీథ కానాం
భసితా ప్తవారా, తప్తేన సిక్త్యా కిం సప్తవారం
ప్రస్ఫోటయే ద్విస్ఫుట మంబుకాంక్షీణః. 9

పూర్వమునందు చెప్పినమోదుగు తూబరకట్టెలను కాల్చిన బూడిదను, దర్భలభస్మము, మొక్కలపుచ్చెట్టుచెక్కలను, కాల్చిన బూడిదను నీళ్లలో గలిపి యానీళ్లు చక్కగా కాచి కాల్చిన బండమీద 2 పూయములు పోసి తడుపగా రాళ్లు పగులును.

మనుమతము: —

అపామార్గం సోమవల్లీమాలకానాం దళం త్వ
చః, కులకం తిలనాళాని తేషాంభూతి స్తుగోజలే.
నిక్షిపే దగ్నినాతప్తా స్తతశ్చాత్మను పాయితమ్,
ఏవంకుల్యా చ్చిలాసంఘం భిద్యతే పృథివీతలే.

ఉత్తరేణు, తిప్పతీగె, వేపచెక్క, ఆకు, తూబరకట్టెలు, నువ్వుకట్టెలు, వీనిబూడిదను ఆవుమాత్రములో కలిపి కాచి ఆఱుదినములు రాళ్లమీదఁ బోసి నానపెట్టినయెడల శిలలు పగులును.

వరాహమిహిరునిమతము: —

గోమూత్రేణ క్వాధితక్షారయేషాం

పటకృతోవ్యతస్తాపితో భిద్యతే ౭ శ్లా.

పైనచెప్పినచెట్లబూడిద కలిపి గాచినయావుసంచితముతో ఆటుపర్యాయములు తడిపిన నాయి పగులుగు (మఱియు శృంగి భస్మము, ఎలుకపెంటికలు, జిల్లేడుపాలు, పావురపుమలము ఇవి యన్నియు మంచునవ్వల నూనెతో మిర్చించి ఆయుధములపై పూసి నానపెట్టి ఆయాయుధములచేత రాళ్లనుకొట్టగా పగిలిపోవును. ఆయుధములవాడిచేడకయుండును. మఱియు తేటమజ్జిగ, ఉలవలు, కల్లు, బియ్యపుకడుగు, రేణికాయలు యవియన్నియు బాగా కాచి నాతిబండలపైన 2 దినములు పోయగా రాళ్లు పగులును.)

బ్రహ్మవాస్తువునందు:—

కాష్ఠీలా రక్షయా యుక్త మధితే తప్తమాయ
సన్, క్షీప్త మేకదినం భంగ మాప్నోతి న శిలా
దిషు. 12

అరటిపట్టలను కాల్చి యాబూడిదను మజ్జిగయందు కలిపి చక్క (గా)గాచినయాయుధములపై పైమజ్జిగయందొకదిన మంతయు నానపెట్టి శిలపైన కాని మోహములపైన కాని ప్రయోగించగా నాయుధములు చేడకయుండును.

జలార్గళమున:—

తౌరే కదళ్యా మధితేన యుక్తే
దినోషితే పాయిత మాయనం యత్,
సమ్యక్చితం చాశ్శని నైతి భంగం
న చాన్యలోహే ష్వపి తన్య కాన్యమ్. 13

అట్లున్నట్టులబూడిద కలిపినమజ్జిగయంగు చక్కగా కాచి నయాయుధముల నొకదిన మంతయు నానబెట్టి యాయాయుధములచేత రాళ్లు, యినుము మొదలగువానిని పగులఁగొట్టిన నాయుధములు మొరపపోక యుండును.

— ఛెరువుల సేర్పఱచువిధము. ఛెరువు —

జలార్గళమునందు:—

పాలీ ప్రా గపరా యితాంబు సుచిరం ధత్తైన
యామ్యోత్తరా, కల్లోలై రవదార మేతి మరు
తా సా వ్రాయశః ప్రేరితైః, తాం చే దిచ్ఛతి
సారదారుభి రపాం సంపాతమావారయేత్, పా
షాణాదిభి రేవ వా ప్రతిశయంక్షుణ్ణద్విషశాన్విదిభిః.

ఛెరువులకు కట్టలు పూర్వపశ్చిమములుగా వేసినయెడల చాలాకాలము నీరు నిలిచియుండును. దక్షిణోత్తరములుగా కట్టలువేసిన నలలు కొట్టి శీఘ్రకాలమునందే శిథిలమౌను. కనుక ఛెరువులకట్టలు బలిష్ఠము లైనచెట్లచేతను శిలలచేతను ముందుభాగమును కట్టి, వెనుకభాగమును మట్టిచేత కట్టి ఏనుగులు, పశువులు మొదలగువానిచేతఁ ద్రొక్కించి గట్టిగ నుండునట్లు చేయవలయును. కట్టలపైన మట్టి, మామిడి, యెఱ్ఱపద్ది, యీత మొదలగుచెట్లు వేయవలయును.

మఱియు నీ రుప్పుగా నున్నను, చేరుగా నున్నను, బురదగా నున్నను, దుర్గంధముగా నున్నను, ఎఱ్ఱపద్దిచెక్క, తుంగగడ్డలు, పట్టివేరు, శొంఠి, బీరవత్తనములు, నెల్లివరుగు, చిల్లగింజలు వీటిని పొడిచేసి వేయగా మధురమౌను.

మఱియు బావులు త్రవ్వనపుడు జలముపడినియెడల దానికి మఱ్ఱిశంకువును కాని భగినీశంకువును కాని కొట్టి భావిని పూ గాత్రవీడించి అయిన పిమ్మట వరుణపూజను చేసి భూతబలిని యిచ్చి గూటమును తీయఁగా జలము పూర్ణముగా చిందును.

త్వష్టృమతము:—

ఆగ్నేయాదిత్రికోణేషునకుర్యాచ్ఛంబరాలయమ్,
శేషస్థానేషుశుభదం గ్రామాదీనామిదంస్త్వతమ్.

గ్రామములు, పట్టణములు, పల్లెలు మొదలగువానియందు బావులను, ఆగ్నేయ, నైరృతి, వాయవ్యదిశలయందు తీయఁగా నధికదోషములను కలిగించును.

ఇందుకు ఐరాహమిహిరునిమతము:—

ఆగ్నేయే యది కోణేగ్రామస్య పురస్య నా భవ
తి కూపః, నిత్యం కరోతి దాహం జల మపి త
త్రైవ చంచలప్రాయమ్, నైరృతికోణే బాలక్ష
యం చ వనితాక్షయం చ వాయవ్యే, దిక్తయ
మేత త్యక్త్యావే శేషా స్తు శుభావహాః ప్రోక్తాః. 16

ఆగ్నేయదిశయందు జలభావమును, సంతాపమును గలుగును. నైరృతిదిక్కునఁ బుత్రహానియు, వాయవ్యదిశను భార్యకు నాశ మును గలుగును.

మఱియు మయమతమునందు:—

దక్షిణే త్వశుభం వింద్యాత్తథా వరుణభాగకే.

దక్షిణభాగమునందును పడమరదిశయందును బావులను
త్రవ్వఁదగదు.

వాస్తుసంగ్రహమునందు:—

పుష్టిం భూతిం పుత్రనాశం పురంద్రీ
నాశం మృత్యుం సంపదం శస్త్రబాధామ్,
కించి తస్యైఖ్యం శంభువోణాది కుర్యా
తూపస్థానం సద్గ మధ్యే ర్గహానిమ్. 18

ఇంటియావరణభూములయందు నీశాన్యము మొదలెనిమిది
విశలయందు బావి త్రవ్వించిన యెడల నాయాదిశలయందుక్ర
మముగా ఘటమును చెప్పవచ్చును. ఈశాన్యమునందు పుష్టి,
తూర్పుదిశయందు సంపద, ఆగ్నేయమునందు పుత్రనాశము,
దక్షిణమున భాగ్యానాశము, నైరుతిదిశయందు మరణము, పడ
మరదిశయందు సంపద, వాయువ్యదిశయందు శస్త్రబాధ, ఉ
త్తరమున నల్పసౌఖ్యము కలుగును.

మఱియు:—

ప్రాచ్యాది దిక్ధక్నే సలిలే సుతహాని శ్శిఖిభయం
రిపుభయం చ, స్త్రీకలహం స్త్రీదౌష్ట్యం నిష్టా చిం
తా ౨౨త్కజవివృద్ధిః. 19

ఇందు తూర్పుమొదలెనిమిదిదిక్కులకును:—౧ పుత్ర
నాశము, ౨ అగ్నిభీతి, ౩ శత్రుభయము, ౪ స్త్రీకలహము, ౫
స్త్రీవ్యభిచారము, ౬ నిష్ఠ, ౭ చింత, ౮ పుత్రవృద్ధి యీ ఘట

ములు గలుగును. ఈమతమున నీకాన్యముతస్ప మతి యేదికయం
దును బావిత్రవృట్ట తగ దనిచెప్పియున్నది.

చిత్రా స్వాతిపునర్వసూ మృగశిరా మూలాఽ
శ్వినీ రోహిణీ, హస్తః పుష్యధనిష్ఠకే శతభిష
క్షిత్తోత్తరా రేవతీ, ఏతేషు శ్రవణాన్వితే చమక
రేలగ్నే చ కుంభే యుషే, వావీకూపతటాకానా
దిఖననం శస్తం ప్రశస్తే దినే. 20

వావీకూపతటాకాదులను త్రవ్వించుటకు యోగ్యమైనకాల
ములను చెప్పచున్నాడు:—

చిత్త, స్వాతి, పునర్వసూ, మృగశిర, మూలా, అశ్విని,
రోహిణి, హస్త, పుష్యమి, ధనిష్ఠ, శతభిష, అనూరా, ఉత్తర,
ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, కెనతి యీ నక్షత్రములయం
దును, శ్రవణనక్షత్రముతోఁ గూడిన మకరలగ్నమునందును,
కుంభ మీనలగ్నములయందును, శుభగ్రహవారములయందును,
(అనఁగా గురు బుధ శుక్ర సోమ వారములయందును, ౨, 3,
౫, ౭, ౧౦, ౧౩ యీతిధులయందు బావిమొదలైనవి త్రవ్వించి
నయెడల మంచిమేలు కలుగును.)

వాస్తు సంగ్రహమునందు:—

అజైకపా ద్భాగ్య వహ్నివిశాఖానురతారకాః,
పూర్వాషాఢా మ ఖాశ్రేషా యామ్యాఖ్యా
న్యురధోముఖాః, వావీకూపతటాకానా మా
రంభే సుఖదాన్యుతాః.

పూర్వాభాద్ర, పుబ్బ, కృత్తిక, విశాఖ, మూల, పూర్వా
షాఢ, మఖ, ఆశ్లేష, భరణి, యీ యథోమఖనక్షత్రముల
యందు కూపము మొదలగువాని నారంభింపఁగా జలసమృద్ధికలిగి
యుండును.

ఇందుకు కాలామృతమునందు:—

“కూపాదా తు పితృద్విదై వదనుజా హ్యగ్నిత్రి
పుర్వాంతకాః.” 22

అనియు,

జూర్గళశాస్త్రమున:—

శ్రవణశ్చానూరాధాతివ్యధస్థిత్రాణిరోహిణ్యః,
శతభిషగి త్యారంభే కూపానాం శస్యతే భగణః.

గార్గ్యమతమునందు:—

లగ్నాదికోణకేంద్రే వా ఇనభౌమార్కసూనవః,
తద్భూమకా గోపలా దృశ్యా ఇతి గార్గేణకీర్తితమ్.

లగ్నమునందును, లగ్నమునకు ౫, ౯ స్థానములయందును,
౪, ౭, ౧౦ యీస్థానములయందును, సూర్యాంగారకశను
లుండిన నాబావియందు శిలలుండును.

మతియు ముహూర్తమార్తాండమునందు:—

“ఉద్వాహర్షహరిత్రయా దితి హయే జ్ఞైస్త
టాకాదయో, జ్ఞేజ్యజ్ఞైస్తనుగై స్థితే దశమగే
సిద్ధ్యంతి సద్వాసరే.” 25

వివాహప్రశస్తములైన ౧౧ నక్షత్రములు అనగా రేవతి, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్రలు, రోహిణి, హస్త, మఘ, స్వాతి, మృగశిర, అనూరాధ, మూల యీ నక్షత్రముల యందును; క్రమము, దనిష్ఠ, శతభిష, పునర్వసు, అశ్విని, పుష్యమి యీ నక్షత్రములయందును, శుభవారములయందును, చంద్రబుధబృహస్పతులు లగ్నస్థానమునందున్నపుడును శుక్ర, కుదుదశమస్థాన మందుండగాఁ దటాకాదులను ప్రారంభము చేసి రేచి సుఖము జలసమృద్ధియు కలుగును.

“స్వతోయాశమారంభఃకర్తవ్యమిత్రైఃఖగైః,
లగ్నభైఃపంచవజ్జవేలగ్నభైఃపంచైఃఖగైః”

అని కుమారవాస్తువునంగును: —

“నక్రాలిక్కరుంభేషు జలవృద్ధిః ప్రకీర్తితా,
కోదండవృషసింహేషు మధ్యమం పరికీర్తితమ్,
శేషే ఘ్నంబువిహీనా న్సురితి శాస్త్రస్య నిశ్చ
యః.”

27

మకరవృశ్చిక కర్కాటక కుంభలగ్నములయందు కూపారంభము చేసిన క్షైత్యజలవృద్ధియు, వృషభనుసింహులగ్నములయందు స్వల్పజలమును, మిగిలిన మేషాదిలగ్నములయందు జలాభావము గుననియు చెప్పినను, విశ్వసారదుద్రవాస్తుమొదలైన గ్రంథములయందు “మీనే త్వత్వంతకంబకమ్” అని చెప్పియుండుట వల మినలగ్నము శుభప్రదమని యెఱుంగవలయును.

ఇం దింకను చెప్పదగినవిశేషములు కలవు గ్రంథవిస్తరభీతిచే
సారాంశము మాత్రము సంగ్రహించి చెప్పబడినది.

ఇట్లు వాస్తుసర్వస్వమునందు జలవాస్తువును
రెండవ ప్రకరణము.

వాస్తు సర్వ స్వ ము.

ధ న వా స్తు వు.

వాస్తుశాస్త్రాణినర్వాణి సమాలోడ్యమధామతి,
ధనవాస్తుప్రవక్ష్యేమి వాస్తుసర్వస్వసంగ్రహే.

ఈచక్రమునందు ౧౬గ

౧౩	అ	౨	౩
అ	బ	క	మ
౬	౩	౨౧	౨౦
౫	య	జ	ఠ
౨౩	౧౪	౪	౧
త	న	న	ల
౪	౫	౧౯	౨౨
ప	ట	హ	ద

దులలోను సృచ్చకుని యిష్ట
ము వచ్చిన గదిని స్పృశించు
మని చెప్పి యా యక్షరము
యొక్క దిక్కును తెలిసి
కొని చతురశ్రముగా నూ
త్రమును వేసికొని ఆస్థలము
నెఱిగి చెప్పవలయును. ఏ
ప్రకార మనఁగా:—అకార
మును స్పృశించి ప్రశ్నచే
యఁగానీశాన్యఇంద్రదిక్కు

అమధ్యమునందు ధన ముండుననియును, బ,తాకినయెడల తూర్పు
నందును, క, స్పృశించినయెడల ఇంద్రాగ్నిమధ్యమునందును,

మ, స్పృశించినయెడల అగ్నిదిక్కునను, గ, తాకిన వాగ్నేయ
దక్షిణమధ్యమునందును, య, తాకిన దక్షిణమునందును, జ,
స్పృశించిన దక్షిణవైర్యతిమధ్యమునందును, ర, స్పృశించిన నై
ర్యతిదిశయందును, త, స్పృశించినతైన నిర్యతిపశ్చిమమధ్యము
ందును, స, స్పృశించినతైన పశ్చిమమునందును, న, స్పృశించిన
యెడల పశ్చిమవాయవ్యములనడుమను, ల, స్పృశించిన వాయ
వ్యమూలయందును, ష, తాకినయెడల వాయవ్యోత్తరదిశలనడు
మను, ట, స్పృశించిన నుత్తరమునందు, హ, స్పృశించిన నుత్తరే
శాన్యములనడుమను, ద, స్పృశించినయెడల దిశాన్యమూల
యందును ధన ముండును. క, స్పృశించినను, ష, స్పృశించి
నను మధ్యమునం గుండును. తూర్పునను, ఆగ్నేయమునను,
దక్షిణమధ్యమునందును నుండును. దొంకుననియు తెలియవల
యును. ఈగ్రంథమునందు దిక్కులనఁగా నింద్రాగ్ని
యమనిర్యతిపశ్చిమవాయవ్యోత్తరఈశాన్యము లనియు, విది
క్కులనఁగా వానివానిమధ్యప్రదేశము లనియు తెలియ
వలయును. క్రమముగా దిక్కులయందు ౧, ౨ లేదు. ౩
పలాయనము. ౪ లేదు. ౫ పరులనక మాను. ౬ పాము కాచి
యుండును. ౭ తావుమాతినది. ౮ ఉన్నది క్రమముగా ప్రా
ప్తమగును. నైర్యతిదిశయందు దొరికి మోస మాను. పశ్చిమము
నందు దొరికి పుత్రులకు లభించును. వాయవ్యమునందు గ్రహా
ముండును. ఉత్తరమున మఱియొకపదార్థముండును. దక్షిణము

నం దున్నది కాని దొరకదు. ఈశాన్యమునందు రాహువు సంగ్రహించియుండును కనుక ఆహారమును తోరును. ఈరీతి నెఱిగి ఫలములు చెప్పవలయును.

శిల్పశాస్త్రమున:—

ఇష్టనాడ్య శ్శరహతా లోచనేన విభాజితాః,
అన్వితా ముసినా చాధ మాతంగేనవిభాజితాః.
తచ్ఛేషం ఫల మిత్యాహుః క్రమా ద్వాస్తు
ప్రవీణకైః, ఏకేన స్వర్ణనిక్షేపం ద్వితీయే కాష్ఠభ
స్త్తని. తృతీయే తామ్రలోహే చ చతుర్థే కీక
సం స్తృతమ్, పంచమే రత్నరాజి సాన్యత్వమ్
భిన్నా చ దేవతా, సప్తమే శల్య మాప్నోతి ని
క్షేపం చాష్టమం స్తృతమ్. 1

పృచ్ఛకుఁడు ఇచ్చట ధన మున్నదా యని ప్రశ్నచేయఁగా అచ్చటి కెన్నిగడియలో వాని నైదింట గుణించి రెంటిచేత భాగింపఁగా భా ౧-కి ౭ సంఖ్యనుచేర్చి ౮-ట భాగింపగా ౧ నిలిచిన బంగారము, ౨ మిగిలిన కట్టెలు, భస్మము, ౩ మిగిలిన తామ్రము, లోహము, ౪ మిగిలిన శల్యములు, ౫ మిగిలిన రత్నములగుంపు, ౬ మిగిలిన భిన్నమైపోయినవిగ్రహము, ౭ మిగిలిన శల్యములు, ౮ మిగిలిన నిక్షేపము (ధనపు ప్రాతర) దొరకును.

అర్కాదిత్రీణిమధ్యాదిత తత్సంఖ్యాప్తదిక్షు చ,
యత్రయత్ర స్థితే చంద్రే తత్ర తిష్ఠ తద్ధనమ్.

తొమ్మిదిగదుల చక్రమునువ్రాసి దానిమధ్యయందు సూర్యుఁ
డుండు నక్షత్రము మొదలు తూర్పు మొదలు ౮ గదులయందును
మూఁడుమూడుఁనక్షత్రములనువ్రాసిన నేగదియందు చంద్రుఁ
డుండునో ఆస్థానమునందు ధవనిక్షేప ముండును. ఉదా.—
సూర్యుం డిశ్వినినక్షత్రమునం దుండునపుడు నడిమి గదిలోపల
అశ్విని, భరణి, కృత్తిక యీమూఁడునక్షత్రములును, తూర్పుగది
యందు, రోహిణి, మృగశిర, ఆర్ద్రాలును ఈరీతి నెనిమిది దిక్కు
లయందును వ్రాయవలయును.

కేరళీయమునందు —

సూ. “సంఖ్యాపింకఘనేన గతఘటికాక్షోధార్థం
భాజ్యమ్. ఆలింగితే పృచ్ఛకనామసంఖ్యయా.
అభిధూమితేసందిగ్ధస్థలప్రశ్నస్థలాంతరధనుస్సం
ఖ్యాభాజకమ్. దగ్ధే సూర్యనక్షత్రసంఖ్యాభాజ
కమ్. అభిధూమితేతత్కాలగత చంద్రనక్షత్రసం
ఖ్యాభాజకమ్. అభిఘాతికే చాంద్రమానగతదిన
సంఖ్యాభాజకమ్. అభిహితే సౌరమానగతదినసం
ఖ్యాభాజకమ్. సంయుక్తే ప్రభవాదిగతాబ్ద సం
ఖ్యాభాజకమ్. విషమశేషే నిక్షేపో వర్తతే స
మశేషే నాస్తి. తల్లబ్ధం ద్వైభ్యాం విభజేత్
ఏకేన న లభ్యతే. ద్వైభ్యాం లభ్యతే. పున
స్తచ్చేషేణ తల్లబ్ధం సంగుణ్య ద్వైదశభి ర్విభ.
జేత్ శేష మాలభ్యతే. పునస్తల్లబ్ధం వర్గీకృ

త్య త్రింశతా విభజేత్. శేషదినే లభ్యతే. పు
నస్తల్లబ్ధవర్గం షష్ఠ్యా విభజ్యతే. శేషఘటికా
యాం లభ్యతే. ప్రథమలబ్ధం దశభి స్సంగుణ్యా
ష్టభి ర్విభజేత్. శేష ఇంద్రాదిదిజ్జిద్దేశః. పునః
ప్రథమవర్గలబ్ధంవర్గంకుర్యాత్. తావంతినాణకాని
భవేయుః. సంయుక్తే తదర్థ మాణగితే పాద
మభిధూమితే త్వష్టమాంశం దధ్ధే శతాంశం
జానీయాత్.

3

ప్రశ్నాక్షరసంఖ్యాసముదాయము యొక్క, ఘనముచేత
సూర్యోదయము మొదలు కడచినగడియల త్తోధార్థమును, భాజ్య
ముగా నుంచుకొని యాభాజ్యమును పృచ్ఛకుఁడు కుడిచేతినుండి
తనదేహమును స్పృశించుచు ప్రశ్న నడుగఁగా అది యాలింగిత
ప్రశ్న యనియెఱిఁగి యాప్రశ్నయందు పృచ్ఛకుని నామాక్షర
సంఖ్యనుంచి భాగించవలయును. ఎడమచేతను కుడిచేతను కూడా
తనశరీరమును తాకుచు ప్రశ్నచేయఁగా నది యభిధూమితమని
పించుకొనును. ఈ ప్రశ్నయందు ధనమువిషయము సందేహ
పడిన స్థలమునుంచి ప్రశ్నచేసిన స్థలమునకును, మధ్యభూమి
యొప్పుభనుస్సులప్రమాణ ముండునో, ఆసంఖ్యతో విభాగించ
వలయును. మార్గమున పోవువాఁడును, వాహనము నెక్కినవాఁ
డును, అవశ్యము లేనివాఁడును, పరుండి యుండువాఁడును,
ఏమియు చేతలేనివాఁడును ప్రశ్నయడిగిన నది యసంయుక్తప్ర
శ్నయనిపించును. ఈప్రశ్నయందు దరిద్రుఁడు గతించిన

నక్షత్రసంఖ్యచేతను, ఏడ్చుచును, దుఃఖించుచును, నీర్లసమీ
పమునందును, గయము తోడను, నీచస్థలమునందును, భక్తి
లేకను, గ్రుడ్డివానినికాని, పొట్టివానినికాని, కుష్ఠరోగినికాని,
కుంటివానినికాని, లంజెకొడుకునుగాని తాకుచు ప్రశ్నచేసిన
యెడల నది దగ్ధప్రశ్నయనిపించుకొనును. దీనియందు సూర్యు
డు గతించిన నక్షత్రముల సంఖ్యచేతను, తల, తొమ్ము, నడుము,
చేతులు, కాలు యివితోముచు ప్రశ్నయడిగిన నభిఘాతప్రశ్న
మనఁబడును. దీనియందు సంక్రమణము మొదలు తత్కాలము
వఱకు కడచినదినముల సంఖ్యచేతను ఎడమచెయ్యినుంచి యెడమ
ప్రక్క తాకుచు ప్రశ్నయడిగిన నభిఘాతప్రశ్న మనఁబడును.
దీనియందు సంక్రమణము మొదలు తత్కాలమువఱకు కడచినది
నముల సంఖ్యచేతను తనచేతనే తనశరీరమును ముట్టిన అదరినయె
డల సంయుక్తప్రశ్న మనఁబడును దీనియందు ప్రభవమొదలు
గతసంవత్సరముల సంఖ్యచేతను పైనచెప్పిన భాజ్యమును భాగిం
పఁగా శేషసంఖ్య విషమమైనయెడల (అనగా ౧, ౩, ౫) ఇట్టిసం
ఖ్యలైనయెడల నిశ్చేషముండును. సమసంఖ్యలైనయెడల నుండ
నేరదు. అల్పమును రెండుసంఖ్యచేత భాగింపఁగా ౧మిగిలిన దొ
రకదు. ౨మిగిలిన దొరకును. మరల నాశేషమునుంచి యాలభ్యము
నుగుణించి ౧౨చేత భాగింపఁగా శేష మెంతమిగులునో, ఆమా
సమునందు లభించును. మరల నాలభ్యమును వర్గముగా పెట్టుకొని
౩౦ సంఖ్యచేత భాగింపఁగా మిగిలినసంఖ్య దినము. మరల నాల
భ్యమును ౬౦ చేతభాగింపఁగా నిలచినసంఖ్య గడియలనియెఱుఁ
గవలయును. మొదటిలభ్యమును ౧౦ చేత గణించి ౨చేత భాగిం

పఁగా శేషము తూర్పుమొదలు దిశలుగా నెఱుఁగవలయును మరల మొదటిలబ్ధము వర్గముచేసికొనిన యాసంఖ్యకు సరియగు నాణ్యములు సంయుక్తప్రశ్నయందు లభించును ఆసంయుక్త ప్రశ్నమునందు తదర్థము, ఆలింగితమునందు తదర్థము, అభేదా మితమునందు తదర్థము దగ్ధప్రశ్నము చేయఁగాఁగి-టనొకపాలు లబ్ధమాను ఇందులో పూర్వమునందు చెప్పిన సంఖ్యాత్మక క్రమమెట్లనిన—

సూ. అథ ప్రశ్నాత్మ రేషు స్వరవ్యంజనసంఖ్యానమప్తి
జ్ఞానాయ స్వరాంకా జ్ఞేయాః అకారాదిత
స్సప్తతయ షష్టిచత్వారింశత్పంచాశత్పూర్ణాని
గగనం షష్టి సప్తతిర్వింశతి ర్నవతి శతేనేచ. 4

అన్యమునకు ౭౦. ఆ. ౭౦, ఇ, ౭౦. ఈ, ౬౦ ఉ, ౪౦
ఊ, ౩౦. ఋ, ౦. ౠ, ౦ ౭, ౦ ౮, ౦. ఏ, ౬౦. ఐ,
౭౦. ఓ, ౨౦. ఔ, ౯౦. అం, ౧౦౦. ఆః, ౧౦౦. ఇది స్వ
సంఖ్యలని తెలియవలయును.

సూ. కాదిక్షాంతానాంస్వరగిరిషడ్వేదపూర్ణాని, సప్త
ర్తువేదగిరిపూర్ణాని, మరుద్పతువేదాచలపూర్ణాని,
స్వరశాస్త్రవేదభూతశూన్యాని, స్వరమరుచ్ఛా
స్త్రవేదభూతాని, గిర్వద్రిశాస్త్రవేద మరుత్స్వ
ర్తువేదాంబరపూర్ణాని చ. 5

వ్యంజనసంఖ్య, క, ౭. ఖ, ౭. గ, ౬. ఘ, ౪. జ, ౦.
ఙ, ౭. ఛ, ౬. జ, ౪. ఝ, ౭. ఞ, ౦. ట, ౭. థ, ౬. డ,

ర. ధ, ర. య, ర. త, ర. ధ, ర. ద, ర. ధ, ర. న, ర. ప, ర.
 ధ, ర. బ, ర. ధ, ర. మ, ర. య, ర. ర. ర. ల, ర. వ, ర.
 శ, ర. మ, ర. స, ర. హ, ర. శ, ర. ప, ర. :—కొందఱు
 జ, య, ర. వ, య, ర. అచి విచించెదరు ఈరీతి కకారాది త్తకా
 రాంతము, పైసంఖ్యల నెక్కిరి చెప్పినొప్పును.

జ్ఞో. జ్యోతిషమప్రశ్నశకున శిల్పసాముద్రికాదయః,
 నవస్త్వ శ్చ మంత్రతంత్రాణి క్వచి త్ఫలతి న క్వ
 చిత్.

జ్యోతిషము, ప్రశ్నశాస్త్రము, శకునము, శిల్పము, సాము
 ద్రికము మున్నగుశాస్త్రములు, కల, మంత్రములు, తంత్ర
 ఇవి యొకప్పుడు ఫలించును. ఒకప్పుడు ఫలించవు.

ఇట్లు వాస్తుసర్వస్వమున ధనవాస్తువను
 మూడవ ప్రకరణము.

వాస్తుసర్వస్వము సంపూర్ణము.

అంశా సంస్కృత గ్రంథములు. శ్లోక

ప్రతి 1-కి రు. అ.

కాక్తికమాహాత్మ్యము, చక్కనికూర్పు	...	0	6
బాలరామాయణము, సటిక	...	0	3
పద్మపురాణాంతర్గత మాఘపురాణము	...	2	0
శ్రీమద్రామాయణము, సుందరకాండము, చిన్నసైజు	1	0	
డిటో సుందరకాండము ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	2	0	
డిటో ఉత్తరకాండము, మేలుప్రతి	...	1	4
శ్రీమద్రామాయణము, సవ్యాఖ్యానచతుష్టయ			
విశిష్టము, 2 సంపుటములు	...	15	0
డిటో బాలకాండము, తాత్పర్యసహితము.	1	8	
అమావాస్యతర్పణము	...	0	1
ఆపస్తంబగృహ్యసూత్రములు	...	0	3 ²
ఆంధ్రద్రావిడసంధ్యాపందనము	...	0	2
ఋగ్వేదపూర్వప్రయోగాదర్శము, మేలుప్రతి.			
ఋగ్వేదశ్రాద్ధప్రయోగము, ఆశ్వలానము.			
ఋగ్వేదసంధ్యాపందనము, సటిక	...		
తిథిమంత్రములు, (ఆరాధ్యులచే)	...		
దేవతార్చన, చిన్నసైజు	...	0	
పంచనూక్తములు, సస్వరము	...	0	
పంచోపనిషత్తులు, తైత్తిరీయము, సస్వరము	...	0	12
బ్రహ్మమేధసహితము	0	4	
పితృహోమము, చిన్నసైజు	...	0	1
బ్రహ్మయజ్ఞము, సస్వరము	...	0	2
మహాన్యాసము, చిన్నసైజు	...	0	6
మంత్రప్రశ్నములు, సస్వరము	...	0	6
మంత్రపుష్పము, సటిక	...	0	1
యజుర్వేద. ఆరణ్యకము, సస్వరము	...	3	0

ప్రతి 1-కీర్తన. అ.

మహోపవీతధారణవిధి	...	0	2
మహార్యేదసంధ్యాసందనము, మూలము	...	0	2
డిటో ఆంధ్రటికాతాత్పర్యసహితము	...	0	4
,, ఆర్దికమంత్రములు	...	0	6
యూజుషపూర్వప్రయోగచంద్రిక, సస్వరము	...	2	0
రుద్రము, పురుషసూక్తమువగైరాలు	...	0	2
శ్రీవైష్ణవశ్రాద్ధప్రయోగము	...	0	4
వ్రతరత్నాకరము, ప్రథమభాగము	...	0	10
,, ద్వితీయభాగము	...	1	2
వ్రతచూడామణి, 360 వ్రతములు	...	2	0
హార్యనమస్కారము, చిన్నసైజు	...	0	1
లస్త్వతి, సాంధ్రటిక	...	0	3
పరాశరస్త్వతి	,,	0	12
బుధస్త్వతి, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
బృహస్పతిస్త్వతి	,,	0	3
వృద్ధపరాశరస్త్వతి,	,,	0	2
శంఖలిఖితస్త్వతి	,,	0	2
అపరోక్షానుభూతి, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	4
అద్వైతపంచరత్నము	...	0	2
అద్వైతోపదేశపంచరత్నములు	...	0	2
అద్వైతానుభూతి, ఆంధ్రతాత్పర్యవివరణసహితము	...	0	2
ఆత్మబోధము, సటీక, చక్కనికూర్పు	...	0	
ఆత్మపూజ, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	1
ఆత్మవిద్యావిలాసము	,,	0	6
ఆత్మనాత్మవివేకము	,,	0	4
త్వరగీతా, సటీక, చిన్నసైజు	...	0	12
దశప్రకరము, సవ్యాఖ్యానము	...	1	4

పంచీకరణము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0
,, తెనుగువచనము	...	0
బ్రహ్మసూత్రములు, మూలము	...	0
,, శారీరకమిమాంసాభాష్యమునకు తెనుగువచనము		12
భగవద్గీతలు, మూలముమాత్రము	...	0
,, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	1
,, ,, చిన్నసైజు	...	0
,, ఆనిబిసెంటుగారి ఇంగ్లీషు తర్జుమాతో	...	0
,, శ్రీరామచంద్ర సరస్వతీకృత ఆంధ్రటీకా తాత్పర్య సహితము, మతత్రయ భాష్యము లనుండి అనేక అంశములిందుచేర్చి స్లోకా నుక్రమణికతో ముద్రింపఁబడినది	...	2 1
,, శాంకరభాష్యము, మేలుప్రతి	...	1
శ్రీమద్భగవద్గీతారహస్యము, బాలగంగాధరతిలకకృతము		3
వ్యనహరపంచకము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0
వేదాంతస్తోత్రపంచకము	...	0
శివగీతా, సాంధ్రతాత్పర్యము, చిన్నసైజు	...	0
శుకాష్టకము	,, ,,	0
హరిమీడేస్తవము, సటిక, చక్కనికూర్పు	...	0
అమృతబింహుపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0
అద్వయతాంకోపనిషత్తు	,,	0
అష్టాద్యశిఖోపనిషత్తు	,,	0
అత్తిబోధోపనిషత్తు	,,	0
ఆరుణేయ్యోపనిషత్తు	,,	0
ఈశావాసోపనిషత్తు	,,	0

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

